

XI. Evropský kongres skeptiků, Londýn 2003

Jiří Grygar

XI. kongres Evropské rady skeptických organizací (ECSO) se uskutečnil péčí britské Společnosti pro skeptický výzkum - The Association for Skeptical Enquiry (ASKE) v Londýně ve dnech 5. až 7. září 2003. Veškerá jednání se odehrála v klimatizovaných sálech budovy Franklinové-Wilkinse Královské koleje v Londýně, nedaleko železničního nádraží Waterloo, kam směřují z Francie a Belgie proslulé rychlíky Eurostar, na jižním břehu Temže a poblíž proslulého Londýnského Oka (vyhlídkového kola).

Bylo to podruhé, kdy se kongres ECSO konal v Londýně, kde se v r. 1989 tradice těchto kongresů fakticky začala. Letošního kongresu se účastnil belgický skeptik novinář Tim Trachet, jenž jako jediný absolvoval bez výjimky všechny předešlé kongresy ECSO. Na kongres přijelo zhruba 85 osob z 9 evropských a 4 zámořských zemí; více než polovina účastníků však pocházela z Velké Británie.

Největší zahraniční delegací byli Němci (9), Američané (7) a Belgičané (6). Nejvzdálenější účastník přiletěl z Japonska. Nejvzácnějším hostem byl prezident americké společnosti

Z OBSAHU

XI. Evropský kongres skeptiků (J. Grygar)	...1
Přednášky na konferenci ECSO (J. Heřt)	...2
Výroční plenární schůze ČKS Sisyfos (V. Nosková)	...7
Proč onkologové nemají rádi léčitele? (O. Andrysek)	...9
Kvantový fyzik komentuje K. Vaňáka (V. Nosková)	...10
Náš skeptik v Číně (M. Navara)	...13
Zápas skeptika s Depolarem (V. Nosková)	...13
Neberte nám Astrovíkendy (Č. Zlatník)	...14
Energia naša, ktorá si na nebesiach... (B. Rakovský)	...14
Zpravodajství ze světa (M. Urban)	...16
Divotvorný hrnc Aquapolu (V. Nosková)	...17
Mezaliance vědy s ezoterikou (Nosková, Heřt)	...18
Jsem hloupý jako ostatní	...21
(přeřáté rozhovory - návštěva Dánikena v Čechách)	
Rodit doma je pošetilé a nebezpečné (J. Tošner)	...22
Z druhého břehu:	...23
Rakušáci zařikávají neštěstí obrovskými kříži	
Bosorky u počítače	
Zaplatili si perpetua	

CSICOP filosof prof. Paul Kurtz, jenž v r. 1945 jako voják osvobozoval jihozápadní Čechy včetně Plzně. Přijel též vydavatel známého amerického časopisu The Skeptical Inquirer Barry Karr.

Sisyfos se mohl pochlubit vlastní tříčlennou delegací, která byla ostatními účastníky velmi příznivě přijímána - mnozí připomínali výbornou organizaci i průběh předešlého pražského kongresu a zajímali se též o to, jak se Česká republika i Praha vyrovnaly s následky loňských katastrofálních povodní. Příspěvky prof. J. Heřta o akupunkturu i dr. P. Lemeže o tom, jak se léčí léčitelé, byly zařazeny do hlavního zasedání prvního půldne, kdy byla účast delegátů nejvyšší a v sále prakticky nebylo volné místo.

Program kongresu

Během kongresu se uskutečnila celkem čtyři půldenní plenární zasedání, ale kromě toho proběhla ještě dvě souběžná užší zasedání o duševních chorobách a o videotechnice. Přednášky byly zařazeny do čtyř hlavních bloků (symposií) s těmito názvy (v závorkách jsou uvedeni moderátoři a počty příspěvků):

A. Věda, zdraví a lékařství (W. Betz, B. Beyerstein, L. Walker, M. Prinsová - 12)

B. Parapsychologie a anomalistická psychologie (A. Sarma, M. Mahner - 5)

C. Věda, pavěda a antivěda (M. Heap - 3)

D. Alternativní dějepis (T. Trachet, J. Grygar - 5)

V závěru vystoupili s krátkými příspěvky šéf ASKE a hlavní organizátor kongresu Dr. Michael Heap, předseda ECSO Amardeo Sarma a prezident CSICOP prof. Paul Kurtz.

Zasedání výboru ECSO

Během kongresu se uskutečnilo výroční zasedání výboru ECSO, kterého se účastnili členové výboru a zástupci jednotlivých skeptických organizací jakož i hosté z CSICOP (P. Kurtz a B. Karr). Na zasedání podali zprávy předseda M. Sarma, místopředseda J. Grygar a pokladník M. Mahner. Hlavní akcí ECSO v období od pražského kongresu, kdy bylo zvoleno současné vedení, se stala výroční konference ECSO v Rosssdorfu v září 2002.

Další důležité opatření se týkalo financí, když na základě rozhodnutí v Praze byl dosavadní účet v Belgii převeden do Německa, kde je nyní ECSO jako mezinárodní nevýdělečná organizace zaregistrována. Kvůli tomu výbor vypracoval nové stanovy ECSO, jež byly podle německých zákonů upraveny tak, aby se v Londýně mohlo zvolit (staro)nové vedení na tříleté funkční období. Do r. 2006 bude tedy výbor ECSO pracovat ve složení M. Sarma, J. Grygar a dále M. Grosmanová, M. Heap, M. Polidoro a T. Trachet.

Pokladníkem zůstává M. Mahner (GWUP, Rosssdorf). A. Sarma se také stará o internetové stránky (www.ecso.org). Na zasedání pak referovali národní představitelé o práci svých organizací v období od X. kongresu. Největší činnost vyvíjejí Němci (GWUP) a Italové (CICAP), kteří jsou v Evropě jediní, kteří mají vlastní kanceláře a zaměstnance. Z tohoto pohledu si nevedeme nijak špatně, jak vyplynulo z porovnání s našimi akcemi, uspořádanými během posledních dvou let. Nejčinnorodější jsou ovšem Američané, kteří otevřeli další úřadovny v Los Angeles, New Yorku a v Tampě, a zahájili vydávání španělské mutace časopisu *The Skeptical Inquirer*. Prof. Paul Kurtz oznámil, že příští světový kongres CSICOP se uskuteční počátkem října 2004 v Padově v Itálii, což umožní sloučit zasedání kongresu s obvyklou výroční konferencí ECSO.

Pořadatelem XII. kongresu ECSO v r. 2005 bude zřejmě Belgie (Brusel nebo Gent) a v r. 2007 Irsko (Dublin). V závěru zasedání totiž podali Irové formální přihlášku do ECSO, která byla jednomyslně přijata.

PŘEDNÁŠKY NA KONFERENCI ECSO

(s komentářem)

Jiří Heřt

SYMPOZIUM 1

Věda, zdraví, medicína

Ernst Edzard

Komplementární / alternativní medicína pro skeptiky

Prof. Ernst je profesorem komplementární medicíny CM na Lékařské fakultě Univerzity v Exeteru a je mimořádně plodným a snad nejnámějším autorem zabývajícím se CM. Cílem jeho přednášky bylo podat vědecký přehled o současném stavu CM. Zajímavá byla už jeho definice komplementární medicíny (CM): „...diagnostika, terapie nebo prevence, která doplňuje hlavní proud medicíny na celek (tedy CM je součástí medicíny – pozn. JH), uspokojuje potřeby, které nejsou poskytovány ortodoxní medicínou (lidé to chtějí, proto jim to poskytujeme - JH) a rozšiřuje síť konceptů v medicíně“ (tedy holismus, nové paradigma - JH). Uvedl, že komplementární medicínu používá v západních zemích 25% (Anglie) až 70% (Německo) pacientů a že pacienti často vydávají více na alternativní léčbu než na léčbu ortodoxní.

Zabýval se také riziky a účinností metod AM. Přiznává existenci rizik, ale ta zatím nejsou přesně kvantifikována. Největším rizikem je používání těchto metod jako alternativy ke konvenční medicíně, tedy odmítání klasické léčby, proto doporučuje nepoužívat termín alternativní medicína. Pokud jde o účinnost, podle Ernsta většinu pacientů metody CM pomáhají, ale objektivně, s několika málo výjimkami, nebyla dosud mimoplacebová účinnost těchto metod potvrzena. Prof. Ernst předvedl řadu metaanalýz klinických experimentů týkajících se homeopatie, akupunktury, chiropraxe aj., vesměs s nepřesvědčivými a rozpornými výsledky. Rozsah výzkumu v této oblasti je však podle Ernsta zcela nedostatečný, jsou třeba další randomizované dvojité slepé rozsáhlejší studie s následujícími metaanalýzami. A jsou proto třeba další finance pro výzkum. Teprve pak se o užitečnosti metody bude moci rozhodnout porovnáním účinnosti, rizika a nákladů.

Walker Leslie

Konvenční a nekonvenční léčba rakoviny: skeptický pohled

Autor je profesorem rehabilitačního oddělení onkologického zařízení, kde provedl několik klinických studií s použitím dvou doplňkových nekonvenčních metod při léčbě rakoviny. Jednou byla speciální psychoterapie, zaměřená na pozitivní myšlení. Druhou metoda subjektivního popření choroby. Pacient si má představovat, jak bojuje s rakovinnými buňkami. Je svatým Jiřím s kopím, žralokem, který buňky požírá, je leukocytem, který buňky napadá a fagocytuje. Autor také představil pět metaanalýz, zabývajících se tímto tématem. Ukázal, že tyto metody nepochybně zlepšují subjektivní pocity pacienta a kvalitu jeho života. Působí pravděpodobně prostřednictvím odstranění psychického stresu. Pokud jde o prodloužení života, takový úspěch ukázaly jen některé studie, jiné nikoliv. Uvedené psychologické metody samozřejmě byly používány jako doplněk k řádné klasické terapii. Podle autora jsou levné a měla by jim být věnována daleko větší pozornost jak ve výzkumu, tedy při vyhledání a ověřování nejlepších postupů, tak i v praxi.

Prof. MUDr. Jiří Heřt, DrSc.

K tomu jen poznamenávám, že psychologické metody, kterých jsou dnes desítky, mají racionální jádro a nepatří proto mezi jasné metody alternativní medicíny podle naší sisyfovské definice .

Lemež Petr **Když onemocní léčitel**

Dr. Lemež, jak víte, pracuje na hematologickém oddělení nemocnice v Jihlavě a věnuje se hlavně onkologickým pacientům. Mezi svými pacienty objevil tři, kteří se dostavili nápadně pozdě, až po 26 měsících, s rozvinutým rakovinným procesem, i s rozpadlými metastázami a u kterých se ukázalo, že jsou lidovými léčiteli. Používali nejrůznější metody: bylinky, homeopatii, akupunkturu, parapsychologické metody. Ani jeden z nich nebyl schopen poznat včas, že je vážně nemocen, svou chorobu diagnostikovat a samozřejmě ani svými prostředky léčit. Jeden standardní medicínu odmítal, další se sice nakonec na lékaře obrátili, ale v infaustní situaci. Dva zemřeli, jeden ještě žije. Přednáška dokumentovala jak neúčinnost metod AM, tak zejména hrubé neznalosti v oboru (medicině), kterým se sami zabývali. Nejsou schopni ani základní diagnostiky i při zcela jasných příznacích. Byli sice jen tři, ale stejnou úroveň lze právem očekávat i u jiných léčitelů.

Imrie Robert

Jak tradiční vlastně je Tradiční Čínská Medicína?

Imrie je impozantní postava: robustní, nejméně stopadesátikilový veterinární chirurg, který je členem americké Národní rady pro spolehlivou zdravotnickou informaci – National Council for Reliable Health Information. V r. 1987 byl požádán, aby vytvořil skupinu Veterinary Task Force, která měla veterináře informovat o pseudovědě ve veterinární medicíně. Jeho skupina studuje jednotlivé léčitelské metody, recenzuje alternativní literaturu, má své internetové stránky. Z výsledků této skupiny podal Imrie dvě informace.

První byla jen sedmiminutová („make-your-point“), ale mimořádně zajímavá přednáška. Imrie referoval o nových nálezech dr. Unschulda, sinologa a historika čínské medicíny, který ověřoval a vyvracel udávaný prastarý původ akupunktury a její čínský původ. Informoval o významném recentním nálezu (1973) 14 starých medicínských rukopisů, psaných na dřevě a hedvábí, které byly zapečetěny v r. 168 před našim letopočtem a uschovány v hrobech Mavangdui. Do dneška zůstaly nedotčeny. Nikde se v nich nepíše o akupunktuře, ačkoli v té době už měla akupunktura existovat nejméně téměř tři tisíciletí, od doby císaře Chuang-ti z dynastie Sia, zvaného Žlutý císař. Ani záznamy z období po narození Krista nejsou jednoznačné, protože slovo „zhen“, které se překládá také jako jehla, nelze chápat jako „needling“, jehlování, tedy akupunkturu. Znamená cokoli, prováděné ostrým nebo horkým nástrojem. Možná že šlo o pouštění žilou nebo rozřezávání abscesů. Je to pravděpodobné, protože nalezené jehly často měly tvar lancet, nožičku. Průkazně se začalo používat AKU teprve před 1600 léty. Nejde ale jen o změnu názorů na AKU, ale i na její filozofii. Čínských pět elementů: země, oheň, dřevo, voda, kov, kterým odpovídá i členění lidských orgánů, nápadně připomíná starořecké dělení přírody na čtyři elementy. Byly prý nalezeny i další paralely mezi filozofií a medicínou čínskou a starořeckou, ale také perskou, arabskou a indickou kulturou a je pravděpodobné, že už tehdy mohly existovat kontakty a vzájemné ovlivňování.

JH: Myslím, že představa o vzájemných kontaktech mezi Řeky a Číňany je dost za vlasy přitažená, a počkáme raději na názory dalších sinologů. Nesporné však je, že tvrzení o

několikatisíciletém užívání akupunktury a o jejím čistě čínském původu je spíše mýtem než realitou.

Ostatně, mohu k „mýtologii“ tzv. Tradiční Čínské Akupunktury přispět i zcela náhodným objevem. V Londýně jsem navštívil British Museum. Hned v přízemí bylo samostatně „Zapomenuté museum Henryho Welcome“, nazvané Medicine Man. Je tam cenná sbírka lékařských a šamanských pomůcek, nástrojů, léčiv, protéz, modelů a knih od středověku dodnes, kterou shromáždil na začátku 20. století Henry Welcome a která je zřejmě dále doplňována. V jedné vitrině jsem našel exponáty L1 a L39. Prvním byl čínský pľumetrový model torza s AKU dráhami ze 17. století a druhým učebnice AKU z 18. století s obrázkem drah na těle člověka. Obrazy vůbec neodpovídaly schématům a popisům, které jsou publikovány ve všech učebnicích tzv. Tradiční čínské akupunktury. Uprostřed torza modelu probíhalo vedle sebe několik souběžných drah, od pupku i hrudníku se rozbíhal paprscitě celý vějíř drah, na břiše tvořily dráhy různé čtvercové a trojúhelníkové obrazce. V knize byl obrázek zcela primitivní, na každé končetině jedna podélně běžící dráha nedosahující na prsty a neodpovídající ani jednomu meridiánu. To, co se nám předkládá jako Tradiční čínská akupunktura, jako naprosto přesně definovaný systém bodů a drah, je zřejmě jen jednou uměle separovanou, vylepšenou a kodifikovanou variantou z širokého spektra variant čínské akupunktury. Tzv. Tradiční AKU včetně akupunkturální analgezie je velkým podvodem. Ostatně, kdo četl mou knížku o AKU, tak našel další doklady.

Ale vracím se k Imriemu. Ten měl ještě jednu přednášku o veterinární akupunktuře v sobotním programu.

Imrie Robert

Veterinární akupunktura: Západní výmysl ze 70. let

Totéž, co platí o humánní akupunktuře, platí i o veterinární akupunktuře. Ta je teď v USA (ale i u nás) velice módní. Vydávají se speciální monografie o akupunktuře koně, krávy, psa, kočky, byl publikován i rozsáhlý Handbuch veterinární akupunktury. Veterináři v USA si dokonce nedávno vyměnili, že veterinární AKU je specializovaná disciplína a že do ní nesmí zasahovat „lidský“ akupunkturista. I veterinární AKU má údajně být podle dnešních akupunkturistů metodou, používanou v Číně od pradávna. Odvolávají se na starou čínskou literaturu. Realita je opět jiná. Čínské veterinární učebnice do západních jazyků donedávna přeloženy nebyly. První překlady několika knih ze 6. a 14. století pořídili sinologové patřící k Veterinary Task Force. Zjistili, že v Číně byla léčena hlavně velká zvířata – kůň, kráva, nikdy pes nebo kočka. O akupunktuře se tyto knihy nezmiňují. Obrázky v čínských učebnicích veterinární medicíny sice ukazují různé jehly, ale opět převážně lancety, a navíc místa AKU bodů odpovídají průběhu žil. Body, zakreslované na břiše koní a krav jsou podle nových analýz místa, kde se mohla shromažďovat tuhá stolice, kde měl léčitel tlačit nebo se pokusit o manuální vybavení zatuhlé stolice konečníkem. Ale je ještě jeden zásadní důvod, proč se veterinární AKU v Číně nepěstovala. Tím je starý text z r. 1785: „Člověk je božským elementem mezi miliardou věcí. ...V lidech proudí čchi a pět elementů. ...Zvířata jsou jen věcmi. Disponují jen částečným pohybem jin a jangu a trpí nedostatkem pěti elementů.“ Zvířata jsou tedy zcela jiná než lidé a povrchové jamky, body, mají u nich jiný význam než u lidí. Prostě, tvrzení o staré čínské veterinární akupunktuře je opět jen mýtem.

Ještě dodávám, že jeho přednáška byla skvěle a bohatě

dokumentována na dataprojektoru, obrázky koňské akupunktury provázelo řehání koně a kohout kokrhal, když Imrie předváděl AKU body na slepici.

Heřt Jiří

Tři principiálně odlišné segmenty akupunktury

Měl jsem k dispozici také jen 7 minut. Snažil jsem se ukázat nesmyslnost pouze obecného hodnocení akupunktury jako jednotné, homogenní disciplíny, např. že je účinná nebo neúčinná, že patří k AM nebo že je doplňkem VM. Ona totiž neexistuje jedna akupunktura, ale spousta různých variant, které se od sebe liší svou filozofií i praxí a které musíme hodnotit různým způsobem. První formou AKU je klasická celotělová AKU včetně její moderní inovace, TCM, včetně laser-, elektro- nebo magnetopunktury. Všechny tyto metody se opírají o čínskou filozofii a o víru v existenci meridiánů a bodů. Protože filozofické principy neodpovídají vědeckému poznání a protože existence bodů ani drah nebyla potvrzena, doporučil jsem považovat tuto větev AKU za historicky sice zajímavou, ale pro medicínu nepřijatelnou.

Druhou formou je moderní západní AKU, která odmítla jak filozofii, tak i představu o drahách a účinnost při léčbě bolesti vykládá reflexním, opioidním a také placebovým mechanismem. Léčebné varianty, patřící do této skupiny, pokládám za součást racionální medicíny.

Třetí větví je elektroakupunktura podle Volla, rezonanční metody a také metody předpokládající existenci mikrosystémů, projekcí na povrch lidského těla. Metody jsou to nesmyslné, šarlatánské, a domnívám se proto, že by měly být medicínou jednoznačně odmítnuty. Závěrem jsem vyjádřil naději, že bude AKU posuzována takto diverzifikovaně, a to jak medicínou, tak legislativou i pojišťovny.

Potter Chris

Alternativní léčba ušních, nosních a krčních chorob

Ve své přednášce popsal autor některé kuriózní léčebné metody, především dnes módní zavádění voskových svíček do zvukovodu. Nechal také několik takových trubiček koloovat. Jde o 20 cm dlouhou trubičku o průměru asi 1 cm ze stočeného plátkovaného vosku. Pacient leží na boku, trubička se zavádí do zvukovodu a zapálí. Léčitelé ji používají nejen k léčbě zánětů zvukovodu, ale i středního ucha i vedlejších nosních dutin.

Vosk většinou vyhoří nebo stéká mimo zvukovod, ale ne vždy. Potter dokumentoval případy, kde došlo k popáleninám boltce, zvukovodu i k rozsáhlé spálenině obličeje dítěte s následným zjizvením. Metoda je samozřejmě neúčinná, podobně jako řada jiných, o kterých se zmínil a které jednoznačně odsoudil a zesměšnil. Byl to takový racionální skeptik našeho typu.

Evans Dylan

Biologický mechanismus placebového efektu

Přednáška byla příliš rozvěklá, spekulativní povahy. Jak víme, mechanismus placebového efektu se vysvětluje třemi způsoby: psychologicky jako autosugesce, neurologicky jako podmíněný reflex nebo psychoanalyticky jako přenos. Dylan vychází ze zjištění, že se v mozku při placebovém efektu uvolňují opioidy, morfinu podobné látky. Nepůsobí ale jenom utišením bolestí v mozku, jak se běžně soudí, ale podle Dylana snižují stress působením opioidů na endokrinní soustavu a tím také aktivují imunitu, která je stresem potlačena. Proto také působí placebo jen tam, kde je pacient pod vlivem stresu, nikoli u každého a u každé choroby.

Hypotéza, i když zajímavá a pravděpodobná, není ještě důkaz, ale je zřejmé, že ve výzkumu placebo a jeho mechanismů se pokračuje a musí se dále pokračovat, což se děje.

Atwood Kimball C.

Předběžná pravděpodobnost: Co se snaží zakrývat tzv. „evidence-based alternativní medicína“

Atwood je mladý, arogantní a suverénní Američan s tak hlubokým basem, že mu téměř nebylo rozumět. V hlavě to ale měl v pořádku. Protestoval proti dnešní praxi, totiž snaze každou z metod AM, včetně kranioskrální terapie, distančního léčení nebo homeopatie zkoumat metodami vědecké medicíny, tedy pomocí dvojité slepých pokusů na rozsáhlých souborech. Podle něj je to špatná věda, špatná politika a špatný etický přístup. Mělo by se vycházet z předběžné pravděpodobnosti, prior probability. Pravděpodobnost účinnosti mnoha alternativních metod vzhledem k jejich principům a rozporu s vědeckými poznatky je tak malá, že se blíží nule a provádět takové experimenty je mrháním sil, peněz, i důvěry ve vědu. Vede to ve veřejnosti ke zcestnému názoru: „Když se vědci touto metodou zabývají, něco na ní přece musí být.“

Provádět náročné experimenty tam, kde je pravděpodobnost pozitivního efektu téměř nulová je nejen zbytečné, ale i zavádějící, protože výsledky vzhledem k povaze metod a publikačnímu zkreslení jsou vždy neurčité. Všechny metaanalýzy jakékoli alternativní metody naznačují určité pozitivní výsledky, i když statisticky neprůkazné. Takový výsledek ovšem vede k požadavku provádět další experimenty, s většími soubory, kde bude výsledek samozřejmě opět neurčitý. A na řadě je tedy další, ještě rozsáhlejší experiment ad infinitum.

Willem Betz

Kritéria kvality v medicíně a jak se jim vyhnout

„Wim“ Betz je profesorem rodinného lékařství na Bruselské Univerzitě a je vedoucím výzkumné skupiny pro nekonvenční medicínu při Evropské komisi.

Nejprve vyzdvihl myšlenku, že kromě zkoumání účinnosti metod AM je současně nutné sledovat i jejich rizika, přímá i nepřímá. Jestliže účinnost metody je sporná nebo minimální, pak i malé riziko znamená, že je metoda v medicíně nepřijatelná. Vždy se musí hodnotit poměr rizika a příznivého efektu, tedy risk/benefit ratio. Základní metodou ověřování účinnosti metod AM je dvojité slepý experiment. Zastánci AM ale hledají a nacházejí cesty, jak tento požadavek obejít. Statisticky neprůkazný efekt je podle nich důvodem pro další experimenty (to řekl už předchozí řečník), negativní výsledek vysvětlují zaujetím vědecké obce, dožadují se toho, aby např. homeopatický výzkum prováděli jen homeopaté. Při prosazování svých metod se obracejí na politiky, ve stále větší míře kritiky žalují a pohánějí k soudům - a slaví úspěchy.

V řadě zemí byly některé metody přijaty jako součást medicíny a jsou propláceny pojišťovny. Proponentům AM se daří proniknout i do mezinárodních organizací, v poslední době např. i do WHO. Betz referoval o publikaci, vydané v r. 2002 Světovou zdravotnickou organizací. V knize jsou nepravdivé informace o rozšíření metod AM ve světě, o účinnosti i o velikosti rizika, je tam kriticky napadána vědecká medicína, doporučují se další výzkumy a zařazení metod AM do medicíny. I když v úvodu je poznámka, že materiály nebyly formálně schváleny orgány WHO, kniha vyšla nákladem WHO a nazývána je: WHO: Traditional Medicine Strategy. Kniha může samozřejmě přispět k uznávání AM.

Morris Robert**Budoucnost parapsychologie**

Profesor parapsychologie na Univerzitě Edinburgh se zabývá desítky let vědeckým výzkumem parapsychologie, resp. hledáním důkazů pro existenci mimosmyslového přenosu, tedy sil umožňujících ESP – extrasensory perception. Morris se snažil obhájit smysl parapsychologických experimentů, i když vycházejí stále rozporně nebo negativně. Takové experimenty se provádějí už přes 100 let od založení Parapsychologické společnosti v r.1882. Ta měla zkoumat parapsychologické jevy pomocí vědeckých metod. A skutečně se v této oblasti angažovalo mnoho seriózních vědců. Prvním úkolem bylo nalézt vhodné metody k průkazu schopnosti mimosmyslového vnímání, tedy především telepatického přenosu. Známou metodou je např. hádání karet, hádání strojově generovaných náhodných čísel, vidění na dálku, nebo tzv. ganzfeld experimenty. Jimi se právě dlouhodobě zabývá prof. Morris.

Princip je jednoduchý. Ležícímu pacientovi se překryjí oči polovinami pink-pongového míčku a ozáří se červeným světlem. Do uší se pustí ze sluchátek šum. Ve vedlejší místnosti je druhá osoba, která se snaží vyslat telepaticky informaci např. o nějakém obrázku. Pak je obrázek spolu s dalšími třemi ukázán přijímací osobě a ta má určit, který obrázek ze čtyř byl vyslán. Metoda byla dokonale propracována, aby se vyloučily smyslové signály, omyly nebo podvody. Pokud mimosmyslový přenos neexistuje, uhádne zkoušející osoba správný obrázek ve 25%. Vyšší hodnota má dokázat existenci přenosu.

Tyto experimenty se provádějí snad už padesát let, ale větší pozornost vyvolaly teprve výsledky Bena a Honortona z r.1994, které svědčily pro existenci mimosmyslového vnímání. Výsledky byly tvrdě napadeny ze strany skeptiků, zejména prof. Hymanem. A dosáhlo se toho, že byly naplánovány a provedeny exaktní pokusy společně, Honorton-Hyman. Výsledek byl negativní. Spor neskončil a parapsychologové od té doby publikovali desítky dalších ganzfeld experimentů včetně metaanalýz. Výsledky stále sporné, statisticky neprůkazné. Prof. Morris se snažil experimenty obhájit tím, že nelze vyloučit, že někdy, za některých okolností a u některých lidí se přece jen fenomén ESP objeví, a proto se soustředil na zkoumání těchto okolností a psychiky osob, které experimenty provádějí. Co k tomu říci? Je to neuvěřitelné plýtvání státními penězi na univerzitní půdě.

Hyman Ray**Padesát let kritikem: Pohled z druhého břehu**

Následoval opoziční referát prof. psychologie Hymana, jednoho z nejvýznamnějších členů CSICOPu, který po desítky let kritizuje parapsychologii včetně ganzfeld experimentů. Demonstraval, jak se vždy podařilo u těch experimentů, které naznačovaly možnost existence PSI fenoménů, prokázat omyl, podvod nebo statistické nepřesnosti. Jak máme takové experimenty hodnotit, předvedl na srovnání tří citací. V r.1900 napsal smutně jeden z parapsychologů: „Před 20 lety jsem si myslel, že se podaří mimosmyslové vnímání do dvaceti let prokázat. Dnes je situace stejná jako před 20 lety“. Druhým byl James Joyce, který tuším r. 1930 napsal v podstatě totéž. „Před 20 lety... atd. A nyní jsme tam, kde jsme byli.“ A pak promítl prof. Hyman svůj vlastní text z do-

by před 20 lety, kde dokazoval, že pokusy parapsychologů jsou marné. Dnes prohlásil: výsledky těchto pokusů byly, jsou a budou vždy nepřesvědčivé.

French Cris**Úvodní slovo: Anomalistická psychologie**

Anomalistickou psychologii definoval jako studium mimořádných, anomálních projevů lidského chování a vnímání. Zdůraznil, že jde o výklad těchto paranormálních reakcí a zážitků racionálním způsobem na základě znalostí biologie, psychologie a fyziky.

Woerlee GM**Fyziologická podstata zážitku „tunelu“ a „temnoty“**

Na úvodní slovo navázal holandský anesteziolog z Leidenu příkladem z anomalistické psychologie, a to výkladem fenoménů „zážitků blízkosti smrti“. Nám je téma blízké, protože tento problém analyzovala naše předsedkyně Věra Nosková v posledním Zpravodaji. Dokládala, že prožitek náhlé temnoty, nebo naopak prudkého světla, pohybu v tunelu nebo levitace a pohledu shora na sebe sama lze vysvětlit chaosem nervových buněk v důsledku anoxie nebo hyperkapnie (nedostatku kyslíku nebo nadbytku CO₂).

Woerlee mluvil ještě konkrétněji a snažil se o anatomický a fyziologický výklad. Základní příčinou je, že nervové buňky na různých místech centrálního nervstva mají jinou odolnost proti nedostatku kyslíku. Některé jsou vyraženy, zatímco jiné jsou aktivní a výsledkem jsou proto bizarní vjemy. Zážitek prudkého světla je způsobem vyražením svěrače zornice v důsledku anoxie a poruchy parasympatického nervstva. Zornice, pupila se roztáhne a sítnice je oslněna. Vjem náhlého temna vzniká, když jsou vyraženy nervové buňky sítnice a je zachována ještě činnost buněk v oblasti hippocampu, které zprostředkují vnímání.

Zážitek tunelu má podobnou příčinu: sítnice je vyražena kromě malé tzv. žluté skvrny uprostřed sítnice, která má větší krevní přítok, a proto je zachováno centrální vnímání, tedy světlo v tunelu. A při pocitu levitace hraje hlavní roli vyražení šlachových vřetének ve svalech, která vnímají polohu těla. Obraz je u různých pacientů různý, protože kolísá velikost krevního průtoku a i stupeň nedostatku kyslíku je různý. Výklad působil přesvědčivě, i když experimentální potvrzení asi nebude snadné.

Beyerstein Barry L.**Neurologie tajemna:****Mozkové mechanismy anomální zkušenosti**

Podle autora, snad neaktivnějšího psychologa-skeptika, jsou náhlé anomálie vnímání a poruchy vědomí u jinak zdravých lidí nejčastější příčinou víry v paranormalitu. Tyto anomálie jsou obvykle vnímány jako přesvědčivé, naléhavé, reálné vjemy, které často změň životní postoje i osudy člověka. Všechny takové anomální vjemy lze však podle Beyersteina vysvětlit naturalisticky neurofyziologickými a psychologickými znalostmi. Nejčastější příčinou je epilepsie, narkolepsie, jindy tzv. syndrom spánkového mozkového laloku.

Zajímavé je, že mnoho osob, které prožily takový zážitek, resp. halucinace, propadne víře v nadpozemské bytosti, v nadpřirozené síly, k víře ve vlastní mimořádné věštecké schopnosti. Mnoho proroků, medií, parapsychologů, ale i velkých historických osobností pravděpodobně trpělo podobnými mystickými nebo velkášskými představami: Sokrates, Caesar, Alexander Velký, ze současnějších Hitler a mnoho jiných.

SYMPOSIUM 3

Věda, pseudověda a antivěda

Kurtz Paul

Anti-věda: Morální cenzura vědeckého výzkumu

Podle Kurtzova spíše filozofického referátu se v současné době věda dostává pod tlak a některé směry výzkumu jsou z morálního hlediska podle kritiků nepřijatelné. Podle Kurtze se skutečně např. v oblasti genetického inženýrství střetává věda s etikou a je nutné, aby se také skeptici tímto vážným problémem zabývali.

Hyman Ray

Vědci, kteří nedělají vědu

Hyman referoval o řadě seriózních vědců, kteří měli za sebou významné objevy, ale propadli spiritismu a víře v nadpřirozené nebo psychické síly a hledal příčinu tohoto rozporu. Zjistil, že je k tomu vedly kousky některých eskamotérů, které se zdánlivě nedaly vysvětlit přirozeným způsobem. A Hyman nám několik takových kousků, např. rozvazování uzlů psychickou silou nebo spojování uzavřených kroužků, předvedl.

Zdůraznil, že i vědci mají slabiny, že se tedy nelze při posuzování jejich názorů řídit jen jejich autoritou, ale skeptickou analýzou každého jejich díla.

Stafford Tom

Proč by se měla ve školách vyučovat „Křesťanská věda“

Kreacionismus je podle autora typickým modelem, jak vědu nedělat. Nejde jen o dezinterpretaci faktů a dat, ale o nerespektování základních principů vědecké práce. Na takovém příkladu je možno studentům demonstrovat rozdíly mezi vědou a pavědou.

Řada diskutujících měla proti tomu výhrady, protože kreacionisté se mohou opírat o určité slabiny v evoluční teorii a vyvrátit jejich námitky může jen odborník, evolucionista, který zná současně dokonale kreacionistické názory. Takže zvládnout takovou diskusi není snadné. S tím souhlasím, např. pro diskusi s homeopaty musí být člověk skutečně dobře vyzbrojen znalostmi i argumenty.

SYMPOSIUM 4

Alternativní historie

Wall John

Alternativní historie a ma'atiané z kyberprostoru Jak bojovat s pseudohistorií na webu

V současné době se objevila řada autorů, podobných Dänikenovi, kteří vykládají po svém historii z důvodů většinou politických nebo ziskových. Knihy Grahama Hancocka nebo Roberta Bauvala přepisující historii např. Egypta jsou velice módní a jejich náklady dosahují milionů.

Protože takové pseudohistorické materiály zaplavují také web, rozhodla se v r. 2000 skupina skeptiků, známých archeologů, geologů i biologů, zřídit speciální webovou stránku, která by „alternativní“ historii vyvracela. Stránku nazvali „Hall of Ma'at“ website podle slova „Ma'at“, což byl staroegyptský princip spravedlnosti a pravdy. Adresa stránky je www.thehallofmaat.com a je prý oblíbená a hodně navštěvovaná.

Brass Michael

Stáří člověka:

Skeptický pohled na hinduistický kreacionismus

Autor referoval o nové formě kreacionismu, která sice vznikla na západě, ale souvisí s náboženským fundamentalismem v Indii. Hlavními proponenty jsou Michael Cremo a Richard Thompson, autoři anti-paleoanthropologických knih „Forbidden Archeology“ nebo „The Hidden History of the Human Race“, které jsou známy a myslím že přeloženy i u nás. Nová koncepce má být alternativou k Darwinově teorii. Člověk např. má být na zemi již několik milionů let. Brass ukázal, že názory těchto autorů lze snadno vyvrátit argumenty paleoanthropologickými i archeologickými, nicméně knihy se stále šíří a významně negativně ovlivňují veřejnost.

Keener Lee

Pohled amatéra na egyptskou pseudohistorii

Amatér je profesorem matematiky a kriticky vyvracel názory Hancocka a Bauvala, že pyramidy v Gíze jsou staré 10 milionů let. Dokladem mělo být to, že rozmístění několika pyramid v Gíze opovídá souhvězdí Orion, které leželo před 10 miliony let na severu, kam jsou také orientovány všechny pyramidy. Lee ukázal, že rozmístění pyramid ani zdaleka není takové, jak pseudoarheologové udávají, a že jejich výpočty jsou chybné.

Wiseman Richard

Pozitivní skepticizmus a psychológia štastia

Profesor psychologie si postesknul, že skeptici se jeví jako konzervativní, akademičtí lidé, kteří nemají vlastní iniciativu, ale jen reagují na mylné nebo paranormální názory a že vystupují vždy jen negativně. Proto má skepticizmus malý úspěch ve společnosti. Doporučoval aktivnější, pozitivní postoj, více vlastního výzkumu, zaměřeného také na psychologické aspekty pseudo- a paranormálních postojů.

HLAVNÍ DOJMY, PODNĚTY

Vedle cenných informací z přednášek mne zaujalo několik problémů, se kterými se budeme muset i my postupně vyrovnat:

1. Jakým způsobem máme hodnotit paranormální jevy a sporné názory, jak posuzovat jejich chybnost nebo pravdivost?

Já jsem ve své přednášce doporučil roztřídit a hodnotit AKU na tři segmenty podle jejich souladu resp. nesouladu s vědeckými poznatky. Jeden z diskutujících to vyjádřil takto: Je nutno použít randomizované, dvojitě slepé experimenty ke zhodnocení účinnosti každé metody a pro každou chorobu zvlášť. Podle současného trendu se tedy zřejmě nemůžeme opírat o dosavadní vědecké znalosti, o bezpečně ověřené zákony a zákonitosti nebo o logiku. Jedině randomizovaný zaslepený experiment nebo spíše metaanalýza rozsáhlého počtu randomizovaných zaslepených studií může vést k závěru, jistě ne konečnému, ale zase jen pravděpodobnostnímu o účinnosti metod. Je to móda, posedlost evidence based medicínou, randomizovaným experimentem, metaanalýzou. Podle mého názoru se dostáváme do slepé uličky. Každý nonsens budeme vážně vědecky zkoumat. Ztráta času, ztráta financí.

2. Čím se máme zabývat?

Z názvu skeptické světové organizace CSICOP vyplývá, že by se měla zabývat jen paranormalitou, tedy tématy jakými je UFO, astrologie, poltergeisti, magie, proutkaření, alternativní medicína. Původně ale byl název delší, společnost se měla zabývat paranormalitou „and of other phenomena“.

To ale bylo později vypuštěno z důvodů zkrácení názvu. Ve skutečnosti se ale už od začátku CSICOP věnovala i pseudo- a antivědě, ale některá témata byla ponechána pro konflikt- nost stranou, tedy problémy náboženské, politické a etické. Jenže postupně se názor prof. Kurtze změnil a vidíme, že se tato témata ve skeptickém světě objevují. Dvě čísla časopisu Skeptical Inquirer byla věnována náboženské problematice, německý Skeptiker hodnotil postoje politických stran k alternativní medicíně apod.

Prof. Kurtz ve svém referátu doporučoval, aby skeptici pole svého zájmu podstatně rozšířili. Mluvil jednak o nových aktuálních problémech, kterým bychom se měli věnovat, jako jsou geneticky modifikované potraviny, klimatické změny, genetické inženýrství, nukleární energie, globalizace apod., ale právě tak o tématech náboženských, politických a také - to zvláště zdůrazňoval, etických. Společnost se podle něj dostává do etické krize, je třeba nové kulturní reformace, nového osvícenství, new enlightenment. Skeptická vědecká metoda, kritický racionalismus, je totiž použitelná pro hodnocení všeho. Ani by skeptici bychom neměli být vedení jen racionalitou, ale i etikou. Ke Kurtzovu závěrečnému referátu se nediskutovalo, takže těžko pooudit, jaký byl názor ostatních přítomných. Jisto je, že na světové konferenci v Los Angeles v minulém roce se tento Kurtzův názor nesetkal se všeobecnou podporou. I my se budeme muset s tímto problémem ještě vyrovnat.

3. Jaký máme mít vztah k propagátorům paranormálních názorů?

Na kongresu zazněly dva hlavní referáty „z druhého břehu“. Pozván byl prof. Ernst z Exeteru, profesor komplementární medicíny, jediná taková osobnost v Anglii a také asi v Evropě, který sice objektivně hodnotí metody AM, nesporně ale s cí-

lem dokázat jejich účinnost a hlavně získat podporu pro další výzkum. Podobně prof. Morris, který se zabývá ganzfeld experimenty a snaží se prokázat možnost mimosmyslových kontaktů. Oba byli velice příznivě přijati, jejich úsilí i jejich přednášky byly předsedajícími velebeny, kritické připomínky téměř nezazněly a velice se jim i tleskalo. Má smysl s takovými, i slušnými a zdánlivě objektivními stoupenci alternativní medicíny a parapsychologie diskutovat a zvat je mezi nás? Je možná spolupráce? To je další téma pro nás. My víme, že zatím jakýkoli kontakt se zastánci těchto názorů byl buď konfliktní, nebo zcela neefektivní, a nikdy jsme se vzájemně nepřesvědčili.

4. Máme se my, negativističtí skeptici, non-sayers, změnit na yessayers?

Nám se vytýká, že všechno jen kritizujeme, že náš postoj je příliš negativní, že říkáme stále jen ne, jsme nonsayers. To lidé slyšet nechtějí, proto nemáme úspěch v médiích. Musíme myslet a jednat pozitivně, musíme říkat ano, musíme se stát yessayersi. Tento názor tam zazněl několikrát, i prof. Kurtz ho hájil. Jenže, jak mám říkat ano homeopatii nebo astriologii, když vím, že jsou to principiálně nesmysly? Snad bychom mohli používat méně ostrých slov, snad bychom mohli být více tolerantní, snad hledat přece jen nějaká pozitiva třeba na léčitelství. Opět tedy téma k diskusi.

Pro mne byl zajímavý rozpor v definicích AM. Máme ponechat termín AM s naší sisyfovskou definicí, která tuto oblast staví mimo medicínu založenou na důkazech, nebo máme přijmout termín komplementární a považovat tyto metody za součást celostní, nové medicíny a vyjít tak vstříc požadavkům zastánců AM?

To by měl být úkol pro naši lékařskou sekci.

VIZE A SOUČASNÝ STAV SISYFA

Věra Nosková

(předneseno na výroční plenární schůzi společnosti Sisyfos)
Představuji si kancelář, kde by byl k dispozici placený zaměstnanec naší společnosti. Skromnou, malou místnost vybavenou počítačem s připojením na internet, telefonem a faxem. Mohl by to být člověk z našich řad, který naší činností žije a orientuje se v ní. Přicházejí mu podněty, žádosti o radu nebo odborné analýzy, stížnosti na podvodníky, žádosti o besedy se skeptiky a o jejich přednášky. Propojuje odborníky s veřejností a médií. Spolupracuje s médií, kteří potřebují občas oponenty pavědeckým tvrzením. Je v kontaktu s vědeckými pracovišti, fakultami, spřízněnými organizacemi. Píše a rediguje články do Zpravodaje Sisyfos.

I skeptik dokáže snít, a já si představuji při takovém bdělém snění, že Zpravodaj Sisyfos vychází také ve verzi určené pro veřejnost, a dá koupit v každém stánku.

Představuji si, že českých organizovaných skeptiků je kolem tisícovky, mají ve společnosti vážnost, nejsou opomíjeni. Někteří z nich jsou soudními znalci, kteří figurují v námi iniciovaných soudních procesech. Za odbornou práci dostanou odborníci zapláceno, už proto že je demotivující spoléhat se stále jen na nadšení schopných, chytrých a téměř vždy mizerně placených lidí.

Ano, tak optimistická a snad i naivní může být vize pravověrného skeptika. Není to ovšem něco v co bych doufala, natož věřila. Je to jen vědomí, že výše popsané podmínky jsou

rozumné a podněcující, že v takových podmínkách bychom mohli mnohem účelněji a radostněji obhajovat vědu a rozum a zpochybňovat pavědu, postavit se nerozumu. Je to jen vize. Ale tu má snad každá společnost, která chce růst. Ostatně vize je to - viděno zvnějšku - skromná, tisíce menších podniků a firem je na tom neskonalé lépe. V našem případě se k takovému cíli o kousek přiblížíme tehdy, budeme-li v jistém smyslu veřejnosti užiteční a snad i více-méně sympatičtí. Měli bychom být například viditelnější při odhalování podvodů, zastávat se častěji podvedených. Za druhé - je žádoucí získat do našich řad další osobnosti, kteří zvednou opět o kousek před veřejností, včetně té odborné, prestiž Sisyfa. Bylo by také osvěžující a užitečné získat za členy našeho Klubu více mladých lidí. Pomohlo by nám patronství finančně silného příznivce, a snad i jisté „přidružené podnikání“ některých našich členů.

Svět kolem nás na počátku naší existence a nyní

Český klub skeptiků Sisyfos prakticky vznikl na jaře roku 1995, kdy se k nám téměř manifestačně hned při první schůzi přihlásilo najednou asi 200 lidí. Byla to doba nadšení z léčitelů, kteří rozdávali v médiích rady vpravo vlevo, o geopatogenních zónách se nepochybovalo, z děr vylézali náhle se vylíhnuvší jasnovidci, astrologové, biotronici, psychotronici, senzibilové, zaříkavači, kartárky. Na Žofině naplnilo sál více než 1 500 platících zájemců o Silvovu metodu, učili se tele-

patii a napojení na sny blízkých ve spánků za 2 400 korun. Z televize nabíjel nováček lid kladnou energii duchovně postižený biotrik Pffeifer. Také díky tomuto tehdejšímu masírování veřejnosti, dnes mnoho lidí nepochybuje o geopatogenních zónách, o kladné a záporné energii a o minulých životech.

Sinusoida hladu a nasycenosti

Nastala doba, kdy pavědeckých tvrzení a dryáčnických pořadů s vědmami viditelně ubylo. Obávám se, že skeptici na tom neměli zásadní zásluhu, i když trochu jsme veřejné mínění oslovit jistě dokázali. Je to běžná sinusoida lidského zájmu, který stoupá, je-li nenasycen a opět klesá, je-li přesycen. Navíc, nepředstavujme si, že spory s pavědou či okultním byznysem významně hýbou lidskou společností a lidmi vůbec. Je tu politika, ekonomie, mezinárodní vztahy, problém terorismu, ale také sport, umění, starosti běžného dne.

Nedávno mi v upřímném rozhovoru přiznala vzdělaná dáma podnikající v ezoterice: „Ezoterika už lidi moc nezajímá. Počet lidí, kteří se v ní našli, sledují trh a kupují si knížky, kurzy reiki, amulety a horoskopy, je omezený a nestoupá, jsou to stále titíž lidé. Je to malý trh, nepočtená cílová skupina. Zruším své knihkupectví s ezoterickými knížkami a vrátím se k původní profesi, ta byla skutečně lukrativní.“ (Dříve se věnovala obchodování s realitami.)

Z obrazovky už dávno zmizel Pffeifer, pořady Záhady a mystéria, Věštírna a mnohé další. Nedávno jsem slyšela naříkat kolegyni z rozhlasu Praha, že jim šéfredaktor zakázal propagovat léčitele. Samozřejmě, že komerční ezoterika nezmižela z médií úplně, ale určitě je okultního smogu méně. Což možná časem vyvolá novou poptávku, a té okamžitě vyběhne vstříc nabídka.

Jisté možnosti záhadologům a prodejčům výrobků, jejichž produkty „fungují“ na základě zázraku, různým podvodníkům užívajícím často pavědeckou hatmatilku přinesl rozvoj internetu. Nabídka jejich služeb je nevidaná a víceméně anonymní, náklady na tuto sebereklamu a sebechválu jsou minimální. Nevíme ovšem, jaký mají tyto duchovní podnikatelé skutečný komerční úspěch. Samozřejmě, že na svých stránkách vystupují jako velmi úspěšní, ale víme o nich, že především nezřízeně lžou. Dá se předpokládat, že jejich nepřeborné prezentace na internetu vyvolávají mezi běžnými uživateli nedůvěru. Je prostě mnoho slimáčků a málo salátů.

Stav Sisyfa nyní, úspěchy a neúspěchy za uplynulý rok

Českých skeptiků je nyní ke čtyř stům. Většina z nich je v důchodovém věku, i když mnozí stále ještě pracují. V Praze je nás asi 130, v Brně kolem 60ti, zbytek našich členů žije rozptýlen po republice. Zpravodaj Sisyfos dnes už vychází v nákladu 600 kusů, dvě stovky výtisků navíc využíváme k propagačním účelům. Chceme v dohledné době jedno z informačně bohatých čísel vydat v nákladu jednoho tisíce kusů a doručit je do knihoven městských i univerzitních, do některých škol, čítáren, do médií.

Založila jsem nakladatelství, které bude vydávat skeptické knihy, humorné i vážné, seriózní. Stala jsem se z nezbytné nakladatelkou, protože jako občanské sdružení nesmíme podnikat. Zatím vyšel Utopený Archimedes Vojtěcha Mornsteina a Alternativní bajkydky Miroslava Kutílka. (obě knížky lze objednat na mé kontaktní adrese v tiráži, jsou pro členy Sisyfa za 50 korun.) Příští rok vydám (vydáme) takto ve vlastní režii Sborník Věda kontra iracionalita III. Vydavatelství Academia chybí na tento projekt peníze.

Matematikovi doc. Čenčkovi Zlatníkovi se podařilo zastavit prodej podvodného přístroje Depolaru. O jeho houževnasti je článek v tomto čísle. Zapojili jsme se do celospolečenských

diskuze o waldorfském školství (Zlatník, Heřt). Předali jsme řadu námětů jako vhodná témata kolegům v Klekánici (ČT 1) a v pořadu Na vlastní oči (Nova). Na obrazovce se už v kritických reportážích objevili léčitel Karel Vaňák, „kontaktér s Plejád’any a přítel Stvořitele“ Ivo Benda, kvantový homeopat MUDr. Hrušovský, pyramidolog na Šumavě, krajně podezřelý výrobky firmy Aquapol. Další reportáže jsou připravovány.

Naši tři členové nás úspěšně reprezentovali na Evropské skeptické konferenci v Londýně, přivezli nová témata a zkušenosti. Udělili jsme už popáté Bludné balvany. Monitorujeme svět ezoterických a pavědeckých podvodů. Někteří z nás popularizují vědu a píší články proti pavědě. Pravidelně, každý pátek v PEN klubu, se schází na diskuzních večerech s odborníky různých oborů společenskovední sekce. Angažovala se, bohužel bez žádoucího výsledku, v případě Pyramida v Račově (viz minulý Zpravodaj 2+3). Každý měsíc v průměru 4 x přednášíme mimo Prahu na skeptické či vědecko-populární téma. Na gymnáziích, fakultách, v knihovnách. Fyzikální a medicínská sekce nepracují tak, že by se pravidelně scházeli a schůzovali. Spolupráce s nimi spočívá v tom, že se chápou témat, která před námi vyplouvají a vyjadřují se k problémům v médiích. Jsou připraveni přednášet pro laickou veřejnost, píšou články.

Prof. MUDr. Jiří Heřt, který se zasloužil jako editor o vydání několika knih o alternativní medicíně a dvou sborníků Věda kontra iracionalita, začal v letošním roce dávat dohromady sborník třetí.

Kolem předsednictva se vytvořila skupina skeptiků, kteří pomáhají ať už spontánně nebo jsou-li požádáni. Například prof. MUDr. Oskar Andrysek, DrSc., Ing. Martin Bloch, prof. RNDr. Vojtěch Mornstein, DrSc., RNDr. Peter Zamarovský, Vojtěch Hála a další. Páli bychom si, aby se jejich řady rozšířili. Rádi mezi sebou přivítáme také organizátory skeptických přednášek v dalších městech, pomůžeme jim a poradíme.

Minulý rok svědčí o jednom – naše řady se rozrůstají, naše aktivita a prestiž vzrůstá.

ČLENOVÉ NOVĚ ZVOLENÉHO PŘEDSEDNICTVA A JEJICH FUNKCE:

Věra Nosková – předsedkyně a editorka Zpravodaje

Doc. RNDr. Čeněk Zlatník, CSc. - 1. místopředseda, revize účetnictví

Prof. MUDr. Jiří Heřt, DrSc. - 2. místopředseda, vedoucí lékařské sekce, databáze členů

Doc. RNDr. Luděk Pekárek, DrSc. - vedoucí fyzikální sekce

MUDr. Ivan David – odborný poradce, zajišťuje kontakty se Sdružením na ochranu spotřebitelů

PhDr. Zdeněk Pokorný - vedoucí společenskovední sekce

RNDr. Jiří Grygar, CSc. - kontakty se zahraničními skeptiky a ECSO

Prof., RNDr. Miroslav Kutílek, DrSc. - poradce

Ing. Olga Kracíková - hospodářka, organizuje distribuci Zpravodaje Sisyfos

JUDr. Zdeněk Zeman - právní poradce, revize účetnictví

MUDr. Lenka Forýtková, CSc. - vedoucí brněnské pobočky, organizuje tamní přednášky

Milan Urban - organizátor (především přednášek pro veřejnost a gymnazisty v Kladně)

Pavel Vachtl - webmaster

PROČ ONKOLOGOVÉ NEMAJÍ RÁDI LÉČITELE?

Oskar Andrysek

Zamýšlel jsem se nad otázkou, proč vlastně slovo léčitel u většiny lékařů má stejný efekt, jako muleta na býka v korridě. Je to profesionální řevnivost, pocit nadřazenosti náročné profese nad laiky, nebo konkurenční závist?

Sestoupím z obláčku profesionality podepřené tituly před i za jménem a pokusím se na problém podívat ze všech stran. Protože žijeme v době raného kapitalismu, kde vládne neviditelná ruka trhu a co je netržní, je taky zastaralé a nemoderní, podívejme se na problém tržně. Neříkám, že mi jsou peníze odporne, již Nero pravil: „Alea non oleat“ /peníze nesmrdí/, když ve starém Římě zaváděl daň z provozování veřejných záchodků. I když nás, co považují medicínu za nadřazenou penězům, stále ubývá, chce se mi věřit, že ta rozhodující většina má přece jen raději obor než peníze.

U velké většiny léčitelů je to naopak – vymyslí jakoukoliv teorii, na jejím základě léčbu (nebo je to naopak - nějaké léky a k tomu „ideologickou nadstavbu“) a hned zručně „obchodují“. Jejich léčebné metody a preparáty nikdy neprošly klinickým ověřením nebo alespoň průkazem efektu, ale jejich důvěryhodnost je podepřena exotickým jménem nebo impozantní cenou, která by „přece nemohla být tak vysoká, kdyby to nepomáhalo“. Těch triků jak se dostat k penězům je ale mnohem více.

Marketingový průzkum skupiny zájemců o tato léčiva a léčitelské metody je jednoznačný. Jde o lidi v zoufalství nad blížící se ztrátou blízké osoby a tento stav často zahlušuje zdravý rozum, protože: „přece to tak nenecháme, k čemu nám je barák, chata, auto, prodáme a koupíme tatínkovi tu kúru, aby se zachránil“. Kdysi jsem to ironizoval úvahou, že bych na louce u chaty posekal seno, dal do pytlíčku s nápisem Yong Feng Anticancer Tea a prodával těmto nebožákům s příslušnou pohádkou o tradiční čínské medicíně a efektu pití takového čaje. K tomu citace z Bahamských ostrovů, kde je tento postup volen především tamními podnikateli a myslím, že o takových cenách za seno se naším sedlákům ani nemůže zdát. A přitom jsem nepostižitelný, nějakou daň bych poplatil a nikdo neprokáže, že tato léčba může pacienta ohrozit, tak co ...

Nejde jen o výluhy ze sena a podobná fytofarmaka, nádor lze taky ničit dalšími osvědčenými postupy šarlatánů. Do tohoto arsenálu patří vedle geopatogenních zón a jejich likvidace bizarními odstiňovači též různé druhy energií, neznámých ovšem nevědomým a zaostalým vědátorům. Stačí je vyzařovat z dlaní, koncentrovat na nádor, dát třeba pod pacienta podložku proti proleženinám během aplikace mé „energie“ a vida – během seance jsem opravdu něco cítil, jak mi projíždí pod zády. Přece na tom něco musí být léčebného a ani to nebolelo. Jen ta peněženka – bratrovi u těch levnějších 800 Kč za seanci, po deseti zjistí léčitel přece jen nějaký efekt, takže by to chtělo jednu pořádnou sérii 25 sezení a když pacient vydrží a rodina setrvá v důvěře, nadšení a solventnosti – proč nepřidat závěrečnou očišťovací sérii?

Připusťme, že je možná několik léčitelů, kteří nejsou primárně hmotně zainteresovaní a jsou přesvědčeni o svých léčitelských schopnostech a peníze berou jen proto, aby si přilepšili k důchodu. Jediný rozdíl proti prvé skupině je v tom, že vědomě nechtějí oškubat rodinu a poškodit pacienta, ale jejich metody jsou stejně účinné, jako Yong Feng Anticancer Tea. Obě skupiny však závažně poškozují onkologické pacienty jinak.

Kdyby u nás panoval rozumný právní řád, byli by léčitelé žalovatelní pro těžká ublížení na zdraví. Kúrami u léčitele se většinou ztrácí čas, kdy by onemocnění mohlo být řádně léčeno a vyléčeno. Ti pacienti, kteří k nám přicházejí zmoudření a o něco lehčí v peněženkách, mají většinou už nádor ve stádiu, kdy se pro jeho vyléčení nedá mnoho učinit.

Klasickým příkladem je tzv. Breussova dieta, dodnes u některých nemocných populární. Vědci zjistili u krys s experimentálním nádorem, že onemocnění postupuje pomaleji, pokud pokusná skupina má omezený přístup k potravě ve srovnání se stejně nemocnou skupinou, kde je neomezený příjem potravy. To je skutečnost, kterou nelze popřít, ale to je vše. Dalším poznatkem je prokázaný efekt požívání zeleniny na snížení výskytu zhoubných nádorů. No a ejhle - metoda je na světě. Pacient drží 42 dní hladovku, smí jen zeleninové šťávy prodávané provozovateli této metody, někteří to i vydrží a pak plačící ve zbědovaném stavu nás vyhledají, jenže většinou už moc pomoci nemůžeme. Zbývá jen bezmocný vztek lékaře, a zoufalství nemocného.

Proč vzdělání lidé vyhledávají léčitele ve 21. století, kdy úroveň onkologie je už tak vysoká, že lidí s jedním opravdu vyléčeným zhoubným nádorem mezi námi běhá neuvěřitelné množství a mnohdy nám trvalý úspěch pokazí třeba až třetí zcela odlišný nádor, který postihne našeho pacienta třeba po dvaceti letech. Je to tím, že nemocný pacient, který trpí nádorovým onemocněním, má strach. Tento strach mu nemůže ve velké většině případů vymluvit onkolog, před jehož čekárnou je dav dalších trpících a více jak pět – deset minut prostě nemůže jedinci věnovat. Anebo nechce nebo neumí. Zažil jsem éru, kdy bylo módou, aby na oddělení tuto práci dělali kliničtí psychologové. Nic proti nim, mnoho jsem od nich pochytil, ale ten hlavní poznatek, že pacient věří nejvíc tomu, kdo ho léčí, mne zbavil naděje, že to za mne udělá někdo jiný. Půjдете-li na operaci, bude vám lépe, když vás zkušený psycholog uklidní stran operačního rizika, nebo když přílitně uhaný chirurg, usměje se na vás a řekne „Tak vám se mám podívat do břicha? No asi zlato tam nenajdu, ale to porouchané střívkó zkusíme zaštopovat jak to nejlépe půjde. Nebojte se, jdu se na Vás umýt, a až bude po všem, hodíme řeč, co tam bylo a jak jsme to opravili.“ A pokud se pacient před operací na něco zeptá, vysvětlí mu to bez známek netrpělivosti a s trochou optimismu. A s námi onkology je to totéž, nikdo tuhle velmi náročnou práci - povídání s pacientem - z nás nesejme a pokud ano, bude to pak léčitel, který vyhoví nemocnému i za cenu lži a konfabulací.

Takže nakonec jsme za nebyvalý nárůst léčitelů vinni taky trochu sami a občas zapomínáme, že medicína není jen vědní obor, ale taky umění. Neléčíme živočicha, ale člověka, a to umění s ním promluvit a psychologicky mu pomoci je nedílnou součástí našeho povolání. Kdo to neumí, měl by pracovat v laboratoři nebo v knihovně.

To umění mluvit s nemocným se musí učit. Ne tak od katedry, ale při stáži nad pacientem by medik měl vyslechnout pohovor učitele s pacientem a časem mu to přejde do krve. Nedá se to známkovat, jsou lékaři dobří a oblíbení a taky takoví, kteří nejsou příliš vyhledávaní. To umění není jednoduché, kolik kolegů už mi řeklo, že by radši dělali cokoli, než informovali nemocného o neléčitelném stádiu jeho onemocnění. Lháť mu nesmějí, ale otevřený hovor o zbývajících týdnech života

taky nepatří mezi postupy, které bych schvaloval, přes snahu některých věci zcela neznalých zákonodárců, zhlédnuvších se v holywoodských filmech, abychom nemocným otevřeně řekli plnou pravdu. Škoda, že to nemohou zkusit na sobě. Ano, pravdu, ale postupně, ne najednou a vždy s trochou naděje a zdůraznění, že pro nemocného uděláme, co je v našich silách. Realisticky, bez úletů do pohádek, ale nějakou naději musíme umět dávat i poslední dny – třeba, že učiníme vše, aby neměl bolesti (to je zcela v našich silách) a pak se uvidí.

Pokud to neumíme a nechceme se to naučit, pak se nedivme a nenaříkejme, že se našich nemocných ujímají léčitelé, šarlatáni a podobné, zákonem tolerované podnikatelské subjekty. Závěrem – léčitelé poskytují to, co pacient žádá a potřebuje a co mu mnohdy lékaři neumějí poskytnout: Uklidnit a dát naději. Že to je naděje na hliněných nohách, že to má pro nemocného mnohdy fatální důsledky a pro rodinu finanční pohromu, je věc druhá. Pokud se nám to nelíbí a chceme pomoci, je to ale z větší části v našich rukách a možnostech.

ROZBOR TEORIE „FYZIKÁLNÍHO TERAPEUTA“ KARLA VAŇÁKA
předním kvantovým fyzikem Prof. RNDr. Vladislavem Čápkem
Materiál nasbírala, rozhovor vedla a zpracovala Věra Nosková

Karel Vaňák je léčitel, který toto označení odmítá. Neboť podle nového zákona o vázané živnosti nelze léčitelství vykonávat. Nazval sám sebe tedy fyzikálním terapeutem. Jeho činnost ovšem nese všechny znaky léčitelské činnosti. Přijímá nemocné, pokud neznají diagnózu od lékaře, sám do pěti minut „diagnostikuje“, většinou virguli, a nejčastěji „objevuje“ rakovinu. Takto vyděšené pacienty poté léčí, předtím jim dá ovšem podepsat prohlášení, že je upozornil na to, že jeho metoda, která má vést k uzdravení, nemusí být vždy účinná. Na tělo pacienta zakreslí fixou na kůži virguli „objevené“ nádory a pustí se do léčení. K tomu má sloužit jím vyvinutý přístroj Kvant 4, který prý nádor rozbíjí na částice, a ty poté vysává zakončením hadice tohoto přístroje, který má prý umístěný o patro výš. Přístroj je samozřejmě supertajný, nikdo ho nesmí spatřit, a je prý údajně zabezpečen dynamitem, aby vynález nebyl Vaňákovu zcizen. Za hodinu vysávání účtuje pacientům 1000 korun, sezení bývají několikahodinová, mnohdy opakovaná. Poté takto ošetřenému, ať už skutečně nebo domněle nemocnému sdělí, že je zbaven nádorů a je prostě zdravý. Psychická úleva je často doprovázena i fyzickou, pacient se často ještě několik dní cítí dobře, než se nemilosrdná choroba opět připomene. Když mu po čase volají zoufalí pozůstalí, v případě, že jde opravdu o pacienta s těžkým onkologickým nálezem (ti se totiž na Vaňáka často obrací jako na „poslední naději“), odbyde je v telefonu cynickou poznámkou, nerudně, zle. Peníze samozřejmě nevrátí. Jen několika lidem se podařilo vymoci na něm po „léčbě“ příjmový doklad. Je víc než pravděpodobné, že Vaňákovu daňové přiznání je v hlubokém rozporu s jeho skutečnými, nepřiznanými příjmy.

Nedělní Blesk 13. 2. 2000 (článek Čekání na zázrak se neodkládá):

Svůj vynález Karel Vaňák nazval Kvant 4. Pracuje takto: Hadicí proudí kvantové částice. Ty léčitel nasává a jímá speciální aparaturou z okolního geomagnetického pole, poté je filtruje, obohacuje a po urychlení v tzv. detonátoru paprskem, jehož šířku je schopen zužovat nebo naopak rozšiřovat do kužele, vstřeluje soustředěným proudem na nádor. Kvant 4 prý pracuje na základě elektroslabých kvantodynamických reakcí. Nádory pak vynálezce rozbíjí na mikrony a vysává.

Nedělní Blesk z 20. 2. 2001, z přetištěného dopisu Vaňáka prof. Klenerovi:

Ač chemik, začal jsem se zajímat o kvantovou fyziku a dospěl jsem k výsledkům, o nichž odborná onkologická veřejnost neví. Mám na mysli kvantovou teorii lidského těla, to znamená průchody kvantových částic z přirozeného geomagnetického pole lidským tělem. Jde o přesný řád částic a změnu nábojů v lidském organismu, kde a proč se tyto částice při

proletu tělem mohou pozastavit nebo změnit směr, jak hluboce ovlivňují hormonální činnost. proč se enormě zvýší kyselost pH organismu při onkologickém onemocnění. Dále - kde jsou genetické zápisy rakoviny a jak dochází k jejich rozvětvení, co jsou živná pole a jak je rakovina využívá, kde a jak se tvoří pomocná kruhová pole nemoci, kde je jediný statický bod rakoviny. Jsem vysoce experimentální typ člověka, ale i kritický realista Tvrdím, že poznám rakovinu do dvou minut od počátku diagnózy. Proto žádám, pane Klenero, abych byl brán se vši vážností a hovořil s erudovanými odborníky v onkologii. Chci své vědění poskytnout u sebe doma i když mám už nyní i jiné možnosti. S důvěrou ve vaše lidské i lékařské vědomí a svědomí Karel Vaňák

Citace K. Vaňáka z rozhovoru v Radiožurnálu 18. 5. 2001 (pořad O všem s vámi, moderátor Pavel Kudrna).

„Ty kvantodynamické reakce jsou využity kvantové částice, který jsou obsaženy v geomagnetickém poli. Pochopitelně stěžejní částice nebudu jmenovat, které používám, ale jsou u mě dvě. Jedna je vůdčí a druhá satelitní. Ta satelitní má paměťovost. Je to bozon, který byl panem Weltmanem a Hoffem zpracován matematickým modelem. Ale oni nevěděli - bohužel - dostali za to Nobelovu cenu, že já už to dávno používám. ... Podívejte se, v našem geomagnetickém poli je soubor kvantových částic. A ty mají určitě tok a určitou průchodnost. Já jsem pátral po tom, jak tyto částice podchytit, jak je nalákat, jak je dát do svazku a jak jim dát čistý náboj: jeden aniont a jeden kationt. ... Ty částice jsou vstřelovány prostě tam, kde je místo postihu. A ty částice prostě jdou a na druhé straně jsou odsávány. Je to zmodulováno, ale je to přirozený, přírodní, jenže urychlený, vyčistěný a dynamizovaný kvantový tok. Čili k postižení tkání tam absolutně nemůže dojít, protože tyto částice pronikají běžně lidským tělem. Tyto částice nám způsobují pohyb hormonů, tyto částice v přírodě nutí u stromu desimiláty, sesimiláty sestupovat a vystupovat.“

**Rozbor vyjádření Karla Vaňáka v tisku
kvantovým fyzikem prof. RNDr. Vladislavem Čápkem
z Matematicko fyzikální fakulty UK**

„Svůj vynález Karel Vaňák nazval Kvant 4. Pracuje takto: Hadicí proudí kvantové částice.“

Prof. V. Čápek: Nevím, jaké kvantové částice může mít na mysli. Vždyť každou částici v hmotném světě, ať je to molekula kyslíku, CO₂, dusíku, nebo té léčitelovy hadice a jeho těla, ale také každou molekulu nádoru a vůbec čehokoliv, můžeme nazvat kvantovou částicí. Takže pod větou: „Hadicí proudí kvantové částice“ si mohu představit, že tam proudí třeba vzduch.

„Ty léčitel nasává a jímá speciální aparaturou z okolního geomagnetického pole, poté je filtruje, obohacuje a po urychlení v tzv. detonátoru paprskem, jehož šířku je schopen zužovat nebo naopak rozšiřovat do kužele, vstřeluje soustředným proudem na nádor.“

Prof. V. Čápek: Nasávání kvantových částic je cosi vzhledem k výše uvedenému nesmysl. Ale pan Vaňák má asi na mysli nějaké speciální, elementární dosud neobjevené částice. Ale ani ty nemohou být nasávány. Musely by se silně projevovat nebo interreagovat s hmotným prostředím ve vzduchu. Nebo by hadice musela být vzduchoprázdna a obsahovala by pouze tyto částice. Ale pak by je musela nasávat v obrovském množství a tok částic hadicí by trval relativně dlouhou dobu, dejme tomu několik sekund. To je tak dlouhá doba pro elementární částici se kterou by pan Vaňák pracoval, že by musela být dlejší. Takovou částici by už dávno někdo objevil. Všechny tyto částice jsou známé. Ta věta „léčitel je nasává a jímá“ dokazuje, že pan Vaňák, jestliže vůbec s něčím pracuje, nemůže pracovat s něčím, co je v kvantové fyzice nové.

Výraz speciální aparatura je vágní, každá aparatura se může označit jako speciální. To že tvrdí, že ony kvantové částice jímá z okolního geomagnetického pole ukazuje na fakt, že laik pan Vaňák si zřejmě neuvědomuje, že jakékoliv částice jsou jakési excitace nejen geomagnetických, ale i dalších polí. Všichni jsme stále, kromě kosmonautů pracujících právě ve vesmíru, v geomagnetickém poli. Ten výrok nic neznamená, geomagnetické pole není nic, k čemu by měl pan Vaňák privilegovaný přístup díky své speciální aparatuře. Co si představit pod pojmem, že pan Vaňák své tajemné částice filtruje? Odstraňuje jiné částice od těch které potřebuje? Obohacování částic je rovněž nesmysl. Obohacuje je tak, že zvyšuje jejich koncentraci? Vyrábí je tedy z ničeho? Pak by byl něco jako bůh.

Urychlovat může jen částice, které jsou nabitě, mohl by tedy pracovat jen s nabitými částicemi. Navíc urychlovač nemůže mít nikdo ve svém domě. Musel by být miliardář. Detonátor je další mlhavý pojem. Detonace je výbuch neboli exploze, detonátor by je zřejmě měl umožňovat. Představa, že takový přístroj souvisí s léčením nádoru je zábavná. Poslední věta tohoto textu tvrdí, že ony kvantové částice vstřeluje soustředným proudem na nádor. Zajímalo by mě, jakým způsobem pan Vaňák zajistí, že jeho záhadné částice budou ničit jen nádorové buňky a nikoliv zdravou tkáň. Vše nasvědčuje tomu, že se pan Vaňák při objasňování své fyzikální terapie inspiroval některými termíny a principy užívanými při běžném ozařování nádoru. Ty jsou dostupné i v literatuře pro laiky.

„Kvant 4 pracuje na základě elektroslabých kvantodynamických reakcí.“

Prof. V. Čápek: Poslední věty jsou absolutním nesmyslem. V první řadě elektroslabé interakce (interakce - vzájemné působení sil) sjednocují elektrické a slabé interakce. Slabé interakce jsou natolik slabé, že nemohou dát žádný efekt. Události, které jsou jimi způsobovány jsou velice vzácné. Ve skutečnosti vedou například k reakci nových částic, které například už dávno známe, například elektronů. To jsou procesy, které samovolně probíhají v přírodě, ale neexistuje způsob a důvod, jak slabé interakce, které probíhají v jádrech zvnějšku, ovlivnit. Termín elektroslabých kvantodynamických reakcí je výmyslem, kvantová fyzika ho neuznává. Laik si může vymyslet cokoli, když mu jde o to, aby to znělo „vědecky“. Shrnuto, pan Vaňák vůbec neví o čem mluví. Elektroslabé interakce, které známe z teorie elektromagnetického pole jsou známy a byly mnohokrát prozkoumány a zkoušeny

v nejrůznějších souvislostech a nepřinášejí nic moc nového. Slabé interakce nemohou ovlivnit procesy v tkáních, dokonce ničit nádor, protože jsou velmi řídké.

„Nádory pak vynálezce rozbíjí na mikrony a vysává.“

Prof. V. Čápek: Mikron je jednotka délky. To je totéž, jako by řekl, že je rozbíjí na milimetry nebo centimetry. A opět je tu problém sání. On je může nasávat změnou tlaku. Uvede touto změnou prostředí do pohybu a ono by strhávalo částice. Těžko asi výběrově, nasávalo by to všechny částice z našeho okolí, vzduch včetně částic prachu a jejich molekulového složení. Mimochodem, jakékoliv exotické částice vyloučit nelze a pokrok fyziky je s objevováním dalších elementárních částic spjatý. Ale budou to jen částice, které mají velice krátkou dobu existence, a v průběhu jakéhokoliv nasávání by zanikly dřív, než by proces začal. Tyto částice mohou mít „životnost“ třeba deset na minus pátou sekundy (10 miliontin sekundy), ale mohly by existovat i po výrazně kratší dobu. Jsou tedy lidskými smysly naprosto nepostřehnutelné. Pak se rozpadají na něco jiného, nejsou prostě stabilní.

„Ač chemik, začal jsem se zajímat o kvantovou fyziku a dospěl jsem k výsledkům, o nichž odborná onkologická veřejnost neví. Mám na mysli kvantovou teorii lidského těla, to znamená průchody kvantových částic z přirozeného geomagnetického pole lidským tělem.“

Prof. V. Čápek: Kvantová teorie lidského těla je nesmysl. Existuje kvantová teorie a ta se dotýká všeho. Průchody kvantových částic lidským tělem... Lidským tělem prochází mnoho kvantových částic. Protože z kvantových částic je vše, je z nich i jídlo, které člověk spolkne, světlo, které projde jeho očima, atd.

„Jde o přesný řád částic a změnu nábojů v lidském organismu, kde a proč se tyto částice při proletu tělem mohou pozastavit nebo změnit směr, jak hluboce ovlivňují hormonální činnost, proč se enormě zvýší kyselost pH organismu při onkologickém onemocnění.“

Prof. V. Čápek: Přesný řád částic je významově nesmysl. Náboje v lidském organismu lze samozřejmě měnit nebo nabíjet jako v každé jiné hmotě. Nabítí jakéhokoliv orgánu nevede ale k žádnému léčivému efektu. Také pozastavení nebo změna směru částice je běžná, a nejen v lidském těle. Ale nemá žádný léčivý efekt, protože pokud by měla, byli bychom všichni zdraví. U léčení nádorů jde lékařům o to, zničit tkáň nádoru. Toho se nedá docílit tím, že nějaké kvantové částice se u něj pozastaví nebo změni směr.

„Jak hluboce částice ovlivňují hormonální činnost...“

Prof. V. Čápek: K tomu měl by říci něco lékař. Ale u rakoviny a jejího léčení nejde jen o ovlivňování hormonální činnosti.

„Dále - kde jsou genetické zápisy rakoviny a jak dochází k jejich roznětu...“

Prof. V. Čápek: Rakovina nemá v genech zápis. Je to nekontrolované bujení buněk, které je následkem vymknutí se z pravidel, která jsou zapsána v genetickém kódu. Genetický zápis rakoviny je ale nesmysl. Roznět, pokud tím myslí začátek bujení, živná pole rakoviny nebo kruhová pole nemoci, či jediný statický bod rakoviny to jsou nesmyslné termíny, které si pan Vaňák zřejmě vybásnil.

„Tvrdím, že poznám rakovinu do dvou minut od počátku diagnózy.“

Prof. V. Čápek: Tento výrok dokazuje, že pan Vaňák neví o čem mluví. Na základě všech těchto výroků nemohu brát pana Vaňáka vážně. Tak jako já nebudu bez křidel létat jako pták, tak pan Vaňák nemá šanci stát se jakožto laik odborníkem v onkologii nebo v kvantové fyzice. A chtít potom

od skutečných odborníků v těchto vědních disciplínách, aby s ním diskutovali na „odborné“ úrovni, je poněkud absurdní. Pan Vaňák nemá v těchto oborech žádné vědění, jen si představuje, že ho má.

„Ty kvantodynamické reakce jsou využity kvantové částice, který jsou obsaženy v geomagnetickém poli. (Myslel asi v těch kvantodynamických reakcích... pozn. aut.) Pochopitelně stěžejní částice nebudu jmenovat, které používám, ale jsou u mě dvě. Jedna je vůdčí a druhá satelitní. Ta satelitní má paměťovost.“

Prof. V. Čápek: Že by mohla mít částice paměťovost je úplná pitomost. Takové řeči jsou na úrovni nepodloženého blábolu.

„Je to bozon, který byl panem Weltmanem a Hoffem zpracován matematickým modelem. Ale oni nevěděli - bohužel - dostali za to Nobelovu cenu, že já už to dávno používám...“

Prof. V. Čápek: Jak je vidět, pan Vaňák vůbec neví, za co Nobelovu cenu tyto dva muži dostali. Dostali ji totiž za matematické metody a nikoliv za to, že by jimi zpracovávali bozon. Když se řekne o částici, že je bozon, říká se tím cosi o jejích vlastnostech. Mezi bozony můžeme zařadit některé mezony nebo fotony, také jádro helia se chová jako bozon. Když pan Vaňák tvrdí, že bozony používá a je tedy chytřejší než tyto nositelé Nobelovy ceny, je to prostě drzost a je to silná káva.

„Podívejte se, v našem geomagnetickém poli je soubor kvantových částic. A ty mají určité tok a určitou průchodnost.“

Prof. V. Čápek: Průchodnost není vlastnost elementární částice, je to laický termín, který nemá obsah.

„Já jsem pátral po tom, jak tyto částice podchytit, jak je nalákat, jak je dát do svazku a jak jim dát čistý náboj: jeden aniont a jeden kationt...“

Prof. V. Čápek: Podchycovat a lákat částice jsou termíny nesmyslné, které vzbuzují úsměv. Lákat lze psa na vůň, ale nikoliv částice, a to na cokoli. Čistý náboj - náboj je kladný nebo záporný, není čistý ani špinavý, růžový ani veselý.

„Ty částice jsou vstřelovány prostě tam, kde je místo postihu.“

Prof. V. Čápek: Termín vstřelování souvisí s představou urychlovače, a ten pan Vaňák jistě nemá, jako nemá nikdo v obýváku výkonný atomový reaktor.

„A ty částice prostě jdou a na druhé straně jsou odsávány. Je to zmodulováno, ale je to přirozený, přírodní, jenže urychlený, vyčištěný a dynamizovaný kvantový tok.“

Prof. V. Čápek: To je blábol. Pan Vaňák mlží, jistě musí mít obavu, že se tyhle nesmysly dostanou k někomu, kdo kvantové fyzice rozumí. Kdyby to byl velký vynález, a kdyby pan Vaňák byl schopen logického myšlení, tak by ten vynález dal lidstvu k dispozici a dostal by Nobelovu cenu. Ale pan Vaňák říká nesmysly, a dovedu si představit, jak jeho metoda postavená na takových „znalostech“ funguje.

**„Čili k postižení tkání tam absolutně nemůže dojít, protože tyto částice pronikají běžně lidským tělem. Tyto částice nám způsobují pohyb hormonů, tyto částice v přírodě nutí u stro-
mu desimiláty, sesimiláty sestupovat a vystupovat.“**

Prof. V. Čápek: Ten člověk neví nic ani o složení hmoty obecně. Je těžké se vyjadřovat k takovým nesmyslům. Samozřejmě, že se nedá říci, že jakékoliv částice způsobují pohyb hormonů, atd.

Občas k nám na vysokou školu přijde nějaký samouk, který je na jisté hranici, kterou by dokázal vysvětlit psycholog nebo psychiatr. Před dvaceti lety za mnou například přišel člověk, který mi začal dokazovat, že svět se musí vyvíjet jedním směrem. Tvrdil, že to vyplývá z jeho teorie, že veškerá hmota ve vesmíru je soustředěna na hranách šestiúhelníků. Když jsem

se tomu podívil, vmetl mi do tváře, že ani neznám jeho práci. Také pan Vaňák odmítá lidem vysvětlit, na co přišel a čím údajně léčí rakovinu, ale přitom chce, aby ho odborníci uznávali. K tomu lidé z oboru, ať už je to kvantová fyzika nebo onkologie nemají nejmenší důvod. Říká samé nesmysly. O pozitivních výsledcích jeho léčení založených na takových znalostech“ lze s úspěchem pochybovat.

Prof., RNDr. Vladislav Čápek, DrSc. byl vynikající vědec, o tom svědčí více než 170 původních vědeckých prací v mezinárodních časopisech, 5 vědeckých monografií, několik učebních textů a mnoho popularizačních článků, jichž byl autorem či spoluautorem. Zároveň byl vynikající pedagog na Matematicko fyzikální fakultě UK. K mému úžasu mi odborník s mezinárodním věhlasem ochotně vyšel vstříc, aby se vyjádřil k výrokům sebevědomého laika, neboť považoval jeho léčebnou činnost v oblasti onkologie za nebezpečnou. Text autorizoval, a dal ho k dispozici i pro potřebu orgánů činných v trestním řízení, které se případem eventuálně budou zabývat.

O půl roku později se televizní reportérka Lucie Šťasná chopila našeho námětu a natočila skrytou kamerou Vaňákův způsob léčby. Ten této zcela zdravé mladé ženě „našel“ 23 nádorů. Reakce na reportáž v pořadu Na vlastní oči v tel. Nova byla rozhořčená a spontánní, přihlásilo se na třicet lidí Vaňákem poškozených. Většinou šlo o pozůstalé, jimž tento „fyzikální terapeut“ poskytl falešnou naději výměnnou za desítky tisíc korun, jinými slovy těžil z jejich zoufalství a strachu. Protože se ohání pseudovědeckým jazykem, laik těžko dešifruje, že jde o nesmyslnou aktivitu. Policie nyní jedná a shromažďuje svědectví poškozených.

Pokud bude nutný fyzický podpis kolegů prof. Vladislava Čápka, doufám, že naši věc podpoří.

Prof. Vladislav Čápek zemřel v listopadu 2002.

NÁŠ SKEPTIK V ČÍNĚ

Mirko Navara

Kde jinde by měli být odborníci na čínské léčebné metody než přímo v Číně v Centru klasické medicíny. Co obnáší čínská medicínská klasika, jsem měl možnost spatřit na své vlastní skeptické oči.

CKM působí několik desítek kilometrů severně od Pekingu. Tím směrem se jezdí autobusem na výlety k Čínské zdi a v centru se zastavuje (plán cesty je daný a obsahuje též zastávku v továrně, kde se vyrábějí a prodávají sošky z polodrahokamů). Zavedli nás do posluchárny, zařízené jako učebny v našich gymnáziích. Jedna lékařka pronesla asi čtvrthodinovou úvodní přednášku. Její angličtina byla na místní poměry nezvykle dobrá. Poté nastoupilo nejméně deset lékařů se sestřičkami, aby zájemce prohlédli a nabídli jim odpovídající léčbu. Již předtím jsme dostali leták s nabídkou jejich produktů, v zásadě rostlinných přípravků nepopsaného složení. Nebyl jeden na vše (jako žen-šen), ale v zásadě na všechny časté neduhy bylo možno vybrat odpovídající preparát (ceny v letáku nejsou).

Kdo měl zájem, toho lékař vyšetřil, většinou zjištěním tlaku. Principy diagnostiky byly sice vyloženy v přednášce, ale moc jsem toho nepochytil. Ostatně nebylo třeba, věnoval se mi přece odborník. Sestřička sloužila téměř výhradně jako tlumočnice. Každého vyšetřovaného se nejdříve zeptali na základní údaje včetně věku, váhy a povolání. To vše v přeplněné učebně, což některé zájemce a zájemkyně odradilo; navíc hrozilo, že jim budou doporučeny léky pro zlepšení potence. Ochrana osobních údajů se tam tak nebere a na

vysokou hustotu lidí jsou zvyklí. Poté pronesl lékař závěr a doporučil některý z přípravků. Zatímco vyšetření bylo zdarma, léky byly na prodej. Z průzkumu u kolegů jsem zjistil, že cena byla jednotná, zhruba 1400 Kč za balení na jeden měsíc. To je v Číně slušný měsíční plat. Takže když část hostů zdvořile neodmítne, každý lékař vyšetří asi tři lidi z jedné výpravy, těch se může za den vystřídat 5 až 10, je to dobrý kšeft.

Nemohu posoudit žádný z preparátů, ale vyzkoušel jsem diagnostiku. Doktorovi se na mě nelíbila barva kůže (je jiná než ta jeho...), z čehož usoudil na mou chudokrevnost. Jeho postřeh, že se asi brzy unavím, jsem nekomentoval. Možná se pan doktor řídil zásadou „podle sebe soudím tebe“. Doporučil mi příslušné léčivo a ještě mi vytkl obecné chyby v životosprávě (kdo jsi bez viny...). Odolal jsem nabídce a odpoledne jsem si na Čínské zdi ověřil, že to s mojí únavou není tak špatné. Rozhodně bych si troufal prokázat lepší kondici než pan doktor s jeho nejméně 90 kg (leč prý správnou životosprávou).

Na horských túrách jsem se později přesvědčil, že mi akutní nebezpečí anemie nehrozí. Na jiný častý problém, který mě chronicky trápí, a krátce po návratu mě dohnal k českým lékařům, čínští specialisté sice nabízeli lék, ale nikoliv mně. Zde diagnostika totálně selhala. Musím však dodat, že kolega byl s jejich závěry spokojen, u něj se prý střelili.

Závěrem jeden postřeh: I na tak exkluzivním a dobře zajištěném pracovišti zřejmě nepovažovali čistotu záchodu za něco, oč by se mělo pečovat stejně jako o zdraví...

ZÁPAS SKEPTIKA S DEPOLAREM

Věra Nosková

Člen předsednictva Sisyfos doc. Čeněk Zlatník zjistil při loňských vánočních nákupech, že v obchodním domě Tesco na Národní třídě v Praze se prodává výrobek Depolar. Ten má údajně odstiňovat různá nebezpečná záření ze země, z kosmu i z elektrospotřebičů všeho druhu, jak jsme již informovali ve Zpravodaji z prosince 2002. Zatím se takové podvodné výrobky prodávaly spíše pokoutně. V tomto případě byl učiněn průlom, místní rozhlas v budově se snažil k tomuto výrobku přilákat návštěvníky obchodního domu. Doc. Zlatník písemně zdvořile upozornil ředitelství OD, o jaký výrobek se jedná a dostal následující odpověď:

*Vážený pane docente, obdržela jsem Váš dopis, ve kterém popisujete, co jste se dočetl o výrobku Depolar v informační brožurě. Tento výrobek prodává nájemce OD Tesco - biocentrum Mičková. Jak jsme se z informační brožury dočetli, výrobek je schválen Státní zkušebnou EZÚ v Praze a je chráněn Ochranou známkou průmyslového vlastnictví č. 174701. Pokud tento výrobek byl schválen státním úřadem k tomu určeným, bohužel nemůžeme výrobek stáhnout z prodeje. Jestliže máte výhrady k pravosti uváděných informací, obraťte se na uvedeného dodavatele nebo přímo na Státní zkušebnu v Praze. Rovněž náš OD bude pokračovat v ověřování a můžeme se vzájemně informovat. Děkuji za pochopení
Ing. Květa Chmelíková, ředitelka OD Praha*

Čeněk Zlatník je houževnatý skeptik a úřední překážky ho neodrazují. Obrátil se vzápětí dopisem na ředitele Elektrotechnického zkušebního ústavu, RNDr. Vladimíra Filače, CSc.

Vážený pane řediteli, obracím se na Vás, protože mám pochybnosti o náležitostech přístroje Depolar - MK. Obrátil jsem se na paní ředitelku OD Tesco, aby evidentně podvodný výrobek stáhla z prodeje - viz kopie mého dopisu ze dne 2. 1. 2003. Odpověděla, že tak nemůže učinit, protože výrobek byl schválen Vaší zkušebnou.... Pane řediteli, obracím se na Vás s dotazy:

- 1. Je uváděný údaj o schválení zmíněného přístroje Vaší zkušebnou pravdivý?*
- 2. Pokud ano, na jakém podkladě se schválení provedlo?*
- 3. Jaké jsou právní důsledky Vašeho schválení? mohou bránit stažení přístroje z prodeje, jak předpokládá paní ředitelka OD Tesco?*

Z odpovědi RNDr. Vladimíra Filače, CSc.:

Vážený pane docente, děkuji Vám za podnět, kterým naznačujete, že uvedený přístroj není uváděn na trh v souladu s právem ČR. Nejdříve k Vaším dotazům:

ad 1) Pod Vámi uváděným číslem rozhodnutí byl naší zkušebnou schválen zdroj střídavého napětí, což, jak uvidíte níže, není podstatné.

ad 2) Schválení výrobku bylo provedeno na základě zkoušek

dle norem pro elektrickou bezpečnost a elektromagnetickou kompatibilitu. Předmětem schvalování zkouška funkce přístroje nebyla.

ad 3) Právní důsledky schválení jakéhokoliv výrobku dle zrušeného zákona č. 30/68 Sb. jsou již dnes nulové, a to proto, že zákon č. 30/68 Sb. byl zrušen a nahrazen zákonem č. 22/97 Sb. Dle tohoto zákona ztratila v září 2002 všechna rozhodnutí o schválení svoji platnost a nelze jich dnes využívat jako podkladů pro uvedení výrobků na trh. ... Pro případy výrobků, které označujete jako podvodné, má právní řád legislativu na ochranu spotřebitele, které obvykle vede ke zdlouhavému řešení soudní cestou. Vzhledem k tomu, že Váš podnět vyvolává pochybnosti o tom, zda byl výrobek uveden na trh v souladu se zákonem č. 22/97 Sb., předáváme jej k prošetření České obchodní inspekci.

Závěr: Věc byla tedy předána České obchodní inspekci.

Foto Jiří Nosek

Ta prodej podezřelého výrobku pozastavila do doby, než se Depolaru podaří doložit jeho deklarované vlastnosti a účinnost. Ty jsou ovšem tak vágní a úsměvné, že je doložit nelze. Nenápadný hybatel této kauzy, skeptický houževnatec doc. Čeněk Zlatník navštívil bývalé prodejní místo Depolaru a vyslechl s plachým úsměvem rozhořčenou prodavačku: „Tak dobře se to prodávalo, a pak si přijdou nějací vědátoři...“

NEBERTE NÁM ASTROVÍKENDY!

Čeněk Zlatník

My Pražáci jsme mívali jedinečnou příležitost k setkání s léčiteli, astrology, numerology, kartáři, psychoterapeuty a dalšími esoterickými profesemi. Astrovíkendy pořádané každoročně na Výstavišti nám o nich dávaly jedinečný přehled. Pamatujeme, jak Křížíkův pavilon a jeho nejbližší okolí bývalo plné stánků s vinoucími se frontami zájemců, jak u fontány tančily exotické tanečnice, jak se přednášelo v sousedním sále a zároveň pod širým nebem v přilehlém amfiteátru.

Dokonce i naše sisyfovská srdce tehdy plesala, nevěděli jsme, kam se otočit, abychom o nic nepřišli, naše fotoaparáty a magnetofony jely naplno. Však jsme organizátorům téhle nádhery, časopisu Astro, udělili naše nejvyšší ocenění - zlatý Bludný balvan za rok 2001.

Letošní Astrovíkend (4. - 5. 10. 2003) nás však zklamal. Sál Křížíkova pavilonu byl poloprázdný, stánků i návštěvníků bylo poskrovnu a nikde kolem nebyly k vidění žádné atrakce. Akorát vstupné Kč 35,- nabylo na síle. Marně jsme vyhlíželi exministra-astrologa pana doc. ing. Antonína Baudyše, redaktorku Astra paní dr. Jarmilu Gryčovou, akademickou malířku paní Jiřinu Průchovou a jiné známé tváře.

Přesto nelze upřít hodnotu i téhle skromné nabídky zboží a služeb. Objevila se tu známá astrologická dvojice, inženýři Zdeněk Bohuslav a Richard Stříbný, kteří byli nejen pohoto-

vě k dispozici, ale propagovali tu svoji proslulou dvouletou Školu klasické astrologie. Na více místech se nabízel výklad osudu z karet nebo nahlédnutí do minulého života za 200 až 300 korun, ba šlo to usmlouvat na stovku. Nechyběly esoterické publikace, léčivé kameny, mandaly, obrazy, voňavky, ... - vesměs nabitě pozitivní energií. Zájemce tu mohl nasbírat desítky vizitek a reklamních letáčků.

Zdá se, že za úpadek Astrovíkendů mohou jakési nám skryté neshody na esoterické scéně. Organizace patrně přešla z časopisu Astro na nakladatelství Fontána, přičemž v časopisech Astro a Regenerace nebyla o této letošní akci ani zmínka. My jsme se o ní dověděli jen z Internetu. Doufejme, že to nebyl poslední pražský Astrovíkend.

* * *

Sestupný zájem o ezoteriku v Čechách jistě naše astrology, čarodějnice, jasnovidce, průvodkyně minulými životy a mnoha dalšími okultními podnikateli jistě netěší, ze stoupající skepse Čechů, která má v pozadí nejspíš i určitou přesycenost, jsou frustrováni. Proto také řádnou jejich řady na Astrovíkendech a jiných akcích. Kam se všichni ti duchovněm zasažení podnikatelé podělí? Odlétají do teplejších krajín. O jejich náletu do Bratislavy je následující článek od našeho příznivce, Borise Rakovského. (vn)

ENERGIA NAŠA, KTORÁ SI NA NEBESIACH...

Festival ezoteriky, Bratislava, 20. - 21. IX. 2003

Boris Rakovský

Autor je šéfredaktorem slovenského časopisu Rozmer (obdoba českého Dingiru)

Už po trinásty raz sa v bratislavskom Parku kultúry a oddychu uskutočnilo stretnutie hľadačov transcendentna. Ezoterický festival, ktorého mottom tento krát bolo Hľadáme cestu k vyššiemu zmyslu existencie, aj tento rok prilákal „priekopníkov nového myslenia“, ale i zvedavcov regrutovaných najmä zo strednej generácie. Možno nie je náhoda, že tá po dlhých rokoch ateizácie bývalého totalitného režimu dychtivo hľadá svoju duchovnú tvár a naplnenie práve vo vlnách ezoteriky prezentujúcej sa ako protipól tradičnej religiozity.

Program dvojdnového podujatia bol nabitý prednáškami, ktoré medzi sebou zvädzali boj o poslucháča paralelne na troch miestach. Nelákali iba ich názvy, ktoré, ako je už dobrým zvykom, znejú uchu priemerného Stredoeurópana ešte stále atraktívne a vzrušujúco, vábili i mená. O známe osobnosti ani tentoraz nebola núdza, početnú konklávu tvorili najmä hostia z Českej republiky. Na Slovensko neváhal pricestovať a prezentovať sa napríklad Antonín Baudyš st., bývalý minister československej i federálnej vlády, ktorý sa v súčasnosti spolu so svojim synom profesionálne venuje astrológii. V príspevku s lakonickým názvom Astrológovia venovanom známym

kapacitám tohto „pocitvého remesla“ okrem iného uviedol, že horoskop sa netýka iba jednotlivcov, svoju karmu, ktorá sa dá vyčítať z hviezd, má i každý národ. Ten český má horoskop jasne v znamení „8“ - veľavravne to dokumentujú roky 1918, 1948, 1968, ale môžeme sa tešiť, že i tie ďalšie s osmičkou na konci budú isto nemenej osudové. A podobne ako horoskop každého smrteľníka sa vypočítava podľa dátumu narodenia, aj u tak veľkého zoskupenia ako je národ je dôležité poznať presný okamih jeho „zrodu“.

Rovnako púťavým prednášateľom bol i tohtoročný držiteľ Zlatého balvana MUDr. Josef Hrušovský. Myslím, že túto cenu si zaslúžil oprávnene, pretože jeho teória o mystických manželstvách, duáloch a žiariacom svetelnom paprsku vesmírneho Majstra Saint-Germaina skutočne prekonala moje očakávanie. Podľa tejto teórie si má žena vo svojom vnútri vytvoriť akýsi zrkadlový obraz negatívnych vlastností svojho partnera a s týmto fiktívnym idolom má následne uzavrieť mystický sobáš. Týchto sobášov môže byť za jeden život viaceré a z karmického hľadiska sú pre duál (oboch partnerov) omnoho dôležitejšie ako sobáš fyzický. Výklad zaujal najmä ženskú časť populácie, čo je nakoniec pochopiteľné, pretože prednáška mala veľavravný názov - Oslobodenie ženy z rodinnej karmy v kvantovej homeopatii.

Ani na bratislavskom festivale som sa nemohol ubrániť dojmu, že súčasná ezoterika sa stále viac orientuje na praktickú, každodennú stránku života a že oproti predošlým ročníkom, kedy účastníci vo všetkých pádoch skloňovali slová ako astrál, karma, reinkarnácia a podobne, nastal akýsi príklon ku psychickým a sociálnym problémom človeka (možno že je to lepšia pôda na založenie rôznych dobre platených foriem živnosti). Určitým potvrdením tohto môjho pocitu bola aj prednáška Dr. Milana Calábka, ktorý na záver prednášky predviedol publiku praktickú ukážku rodinnej konstelácie ako jednej z metód systémovej psychoterapie. Stredobodom tejto konstelácie boli pretrvávajúce traumatizujúce problémy istého mladíka so svojim otcom. Ich riešenie spočívalo v tom, že dobrovoľníci, intuitívne vybraní samotným mladým mužom z publika, mali mysticky vstúpiť do role členov jeho skutočnej rodiny a prežívať tak spoločne celú jej osudovú drámu. Vrcholným okamihom bolo vyznanie lásky a úcty otcovi, ktorý jeho i jeho matku (svoju manželku) dlhé roky psychicky zraňoval, čo sa samozrejme nezaobišlo bez srdcervúcich prejavov. Všetci účastníci konstelácie potvrdili autentické a veľmi silne emotívne pocity, ktoré prežívali takmer ako keby boli skutočnými aktérmi sporu. Cieľom tohto emotívneho divadla bola duchovná katarzia zainteresovaných a vyriešenie inak veľmi zložitého konfliktu a vzťahov, a to i na diaľku.

Veda a možnosti ľudskej posmrtnej existencie - to bol názov prednášky bývalého pracovníka Českej akadémie vied doc. Miloslava Krála, ktorý v nej na pozadí vlastného sugestívne podaného opisu stretnutia s Najvyššou žiariacou nebeskou Bytosťou objasňoval zákonitosti kozmickej pamäti vo vzťahu k individuálnym dušiam. Ako dodal, po tomto silnom zážitku už nedokáže hrešiť (a ani klamať), čo publikum v duchu iste s uznaním ocenilo.

O horoskopoch som sa už zmienil. No ten, ako sa nás o tom snažila presvedčiť i maďarská lektorka Judith Szilvásyová vo svojej prednáške Sebapoznávanie prostredníctvom pôdorysu a horoskopu nášho bytu, je dôležitý nielen pre človeka samotného, ale aj pre prostredie, v ktorom trávi väčšinu svojho času, a ktoré sa významne spolupodieľa na jeho úspechu či neúspechu. Ako z uvedeného názvu vyplýva, jedná sa o horoskop nášho bytu, ktorý sa dá vypočítať podľa astrologickej

mriežky starobylej čínskej metódy Feng šuej. Jej filozofia je založená na myšlienke, že všetko, čo nás obklopuje, pozostáva z energie. Životná energia čchi má v každom priestore svoj charakter. Keď je priestor, v ktorom človek žije a pracuje v harmónii s prírodou, môže človek prežiť príjemný a úspešný život. Preto keď máte sexuálne problémy s partnerom, alebo hrozí dokonca rozvod, alebo iné ťažké konflikty v rodine či na pracovisku, stačí iba popremiestňovať nábytok a všetko bude zase v úplnom poriadku.

Pomerne často skloňovaná všadeprítomná a všetko presahujúca energia čchi hrala dominantnú úlohu i v ďalších príspevkoch, napríklad v prednáške Ukrajinky Natálie Jardyňnikovej s názvom Fenomén čchi. Ako povedala, energetickou podstatou čchi-kungu, z ktorého vychádzala, je práca s energiou Zeme. Plynulé a harmonické pohyby rúk a nôh vedú k premývaniu a naplňaniu všetkých meridiánov rúk a nôh. Pri znázorňovaní schémy človeka prijímajúceho a vysielajúceho do útrob ďalekého vesmíru túto spasiteľnú a uzdravujúcu energiu som sa neubránil dojmu, že sme akési kozmické vysieláče a naše šťastie a zdravie závisí iba od toho, ako správne máme nastavený náš energetický radar.

Festival vyvrcholil už tradičným koncertom indickej hudby v interpretácii Jiřího Mazánka, ktorý sa v úvode stručne zmienil o „vede o používaní vibrácií“ a počas svojho „mystického“ vystúpenia to aj na rozličných exotických nástrojoch i názorne demonštroval.

Nedá mi nespomenúť, že aj tento rok sa na festivale prezentovalo viaceré náboženských kultov: Hare Krišna hnutie, Joga v dennom živote, Sahadža joga so svojou typickou seberealizáciou „na počkanie“, čínskym režimom prenasledovaný kult

Foto Boris Rakovský

Fotografování aury

Falun Gong, alebo Univerzálny život, ktorý v súčasnosti vedie populizmom zaváňajúcu kampaň s názvom Ježiš nechodil do kostola. Žiadna cirkev - ľudia sa modlia. Možno bude pre niekoho zaujímavosťou, že táto kresťanská sekta propaguje i viaceré východné doktríny, ako reinkarnáciu, nezabíjanie zvierat a podobne.

Taktiež nechýbali ani viaceré stánky s ezoterickou literatúrou, najrozličnejšími pomôckami harmonizujúcimi a sprostredkujúcimi kozmickú energiu, ale napríklad i tibetský modlitebný mlynček, solné lampy, kamera snímajúca našu auru, šamanské bubny a mnohé ďalšie „vynálezy“ a „prijemnosti“, bez ktorých by tu na svete pomaly bola i nuda (aspoň - ako sa ukázalo - pre podaktorých určite). A je len samozrejmou, že popri tom všetkom ste si mohli dať vyveštiť svoj osud z tarotových kariet, alebo vám na počkanie astrológ na PC vyhotovili váš horoskop, samozrejme, že za patričný poplatok. Čo dodať na záver? Snáď len toľko, že pokiaľ sa ľudia nenučia na svet a život pozerajú so zodpovednosťou, realisticky a trpezlivo, vždy sa nájdu tí, ktorí z toho budú na ich úkor veľmi výhodne ťažiť. Vytvoria ilúziu vysnívaného, náhradného sveta, sveta netušených možností s pulzujúcou uzdravujúcou kozmickou energiou, avšak nad tým, že ide iba o ilúziu, sa zamýšľať, žiaľ, už nikto nebude...

Podujatie dotvárali výstavy obrazov, workshopy (chiro-mantia, ezoterická artterapia, chirológia, vplyv planét na snívanie); videoprezentácie (mandaly); ezoterickí praktici (astrológia, tarot, výroba šamanského bubna), atď.

Psychika a meridiáni (Sándor Kovács); Bardö Thodöl - tibetská kniha mŕtvych (Tibor Geljen); Sufi tance (Mirek Kašpar); Premeny kresťanskej herézy (Peter Macsovský); Učme deti relaxovať (Anna Galovičová); ASHA - aktívna duchovná hojivá aplikácia a channelling s bytosťou Sahi (Jaroslav Chvátal); Prekvapivé objavy potvrdzujú staré mýty (Arnošt Vašíček); Šamanské piesne a bubny (Lubomír Holzer); Tajomstvo modlitby (Ján Bálint); Tarot, symbolický obraz nebeských svetelných bytostí (Judita Peschlová); Umenie a duchovná transformácia na konci vekov (Iveta Slobodníková); Ako zmeniť svoj osud a tento svet (Michel Zavorská); Význam sna v psychoanalýze (Tibor Hrozňan); Hľadanie obrazov v kameňoch (Ján Babiar); Harmonické prúdenie energie v čakrách (Ludmila Lešková); Mimoriadne stavy vedomia (Marie Matoušková); Hypnóza a autohypnóza - využitie podvedomia pre zdravý život (František Ulšímd); Postavy šamanského inosveta (Karol Dado); Tajomstvo Judášovho striebra (Miloš Jesenský); Tibetský budhizmus (Láma Chopel); Novinová astrológia (Antonín Baudyš ml.).

VÍRA V PARANORMÁLNI JEVI

Prof. Dr. Andreas Hergovich

Z časopisu nemeckých skeptiků Skeptiker vybral a preložil Milan Urban

Působení kouzelnických triků na věřící v paranormální jevy a na skeptiky.

V jedné studii na universitě ve Vídni byla zkoumána otázka, zda věřící v paranormální jevy (dále para-věřící) interpretují kouzelnické triky jako paranormální častěji než ti, kteří v paranormální jevy nevěří. Pokusným osobám byly předvedeny dva triky. Podmínky pokusu byly dvě: Jedné skupině pokusných osob bylo sděleno, že jim budou předvedeny schopnosti dvou medií. Druhá skupina se dozvěděla, že jim budou předvedeny kouzelnické triky. Pokusné osoby pak byly dotázány na jejich interpretaci triků.

Ukázaly se zřetelné rozdíly mezi para-věřícími a para-nevěřícími. Para-věřící spíše věřili, že se jednalo o působení nadpřirozených sil, připouštěli také ve větší míře přenos myšlenek a následně docházeli častěji k závěru, že se jednalo o zaručeně paranormální fenomén. Nezáleželo přitom vůbec na tom, zda se jednalo o údajné medium nebo o kouzelníka. Para-věřící vždy připouštěli častěji působení nadpřirozených sil.

Provedenou studií bylo jednoznačně dokázáno, že víra

v paranormální jevy výrazně ovlivňuje hodnocení triků a to nezávisle na tom, zda věřící v tyto jevy byli ze skupiny první (medium) či druhé (kouzelník). To není samozřejmé. Bylo možné předpokládat, že sklon k přesvědčení o působení nadpřirozených sil se projeví u para-věřících při podmínce „medium“, ale ne při podmínce „kouzelnický trik“. U této podmínky si bylo možné představit, že se u nich projeví nějaký druh vnitřního odporu proti takové simulaci paranormálních fenoménů.

O hlubších mechanismech resp. příčinách tohoto postoje lze jen spekulovat (srovnej článek o tom, jak nás mohou smysly klamat – vezmeme do ruky dva špalíky, jeden je menší a druhý větší a odhadujeme jejich celkovou hmotnost; ale když vezmeme do ruky jen jeden, ten menší, zdá se nám těžší než oba dva dohromady i tehdy, když už víme, kde je zakopaný pes). Zatímco při podmínce „medium“ lze chápat, že para-věřící chtějí věřit autenticitě demonstrovaných fenoménů, resp. očekávají, že uvidí skutečně paranormální fenomén, je překvapující jejich připravenost i kouzelnickým trikům přisuzovat do jisté míry něco nadpřirozeného.

ZPRAVODAJSTVÍ ZE SVĚTA

Z časopisu nemeckých skeptiků Skeptiker vybral a preložil

Milan Urban

UFO – Report končí

Časopis UFO – Report, vycházející od roku 1992 přestal vycházet. Vydavatel časopisu Wladislaw Raab sdělil všem abonentům, že jsou pro to dva důvody. Za prvé – příjmy nepokrývají ani náklady na výrobu, tzn. že poptávka klesá, přičemž poukazuje Raab na to, že se to týká všech časopisů v tomto oboru.

Za druhé jeho vlastní zájem o dané téma během posledních let klesl, i když stále ještě věří na reálnost fenoménů UFO. Ačkoli tedy Wladislaw Raab nepřešel do tábora skeptiků, nebude prý již odebírat žádné odborné magazíny a také nebude dodávat žádné další zprávy kolegům z UFO-organizace „MUFON-CES“. Povede pouze dále svoji internetovou stránku www.greyhunter.org, která má údajně 5000 návštěvníků za měsíc.

Homeopatické tablety Arnika pooperační potíže nemírní
Extrakt Arnika – jedno z nejoblíbenějších homeopatik – platí mezi příznivci homeopatie jako účinný prostředek pro zmírnění krvácení, otoků a bolestí.

Edzard Ernst a jeho tým to prověřovali na universitě v Exeteru u 64 pacientů s karpaltunelovým syndromem. Pacienti byli v randomizované dvojité zaslepené studii rozděleni do tří skupin a obdrželi v týdnu před operací a dva týdny po operaci denně tři tablety s buď vysokým nebo nízkým obsahem extraktu Arniky, nebo obdrželi placebo. Čtvrtý den po operaci se bolesti, krvácení a otoky hodnotily. Nebyly zjištěny žádné signifikantní rozdíly mezi skupinami.

Janet Richardsonová, předsedkyně Rady pro komplementární medicínu (RCCM) však kritizovala malý počet členů skupin a zdůrazňuje, že Arnika možná nepůsobí u karpaltunelových operací, při jiných použitích však účinná být může. I Ernst sám sdělil, že sice Arnika nevykázala statisticky signifikantní účinky, jednotlivým pacientům by ale mohla potíže zmírnit.

Žádné tajné poselství pro lovce teroristů

Informace o tajném poselství, které prozradí místo pobytu Usáma bin Ládina, očekávala skupina vysokých expertů výzvědné služby amerického ministerstva obrany na hodinovém sezení uprostřed února. Pozván byl úspěšný autor Michael Drosnin („Der Bibelcode“), který věřil, že v hebrejském textu bible jsou zaklídovaná poselství, která by mohl vést k nejhledanějšímu muži světa. Vojenští experti se však cítili oklamáni. Jeden z důstojníků řekl reportérovi New York Times, že souhlasil se setkáním s autorem aniž by věděl, že bude mluvit o biblických věštbách. Ihned autora vyhodit však nechtěli a tak mu lovci teroristů zdvořile jednu hodinu naslouchali.

Skepse proti astrologickému rozšíření psychoterapie

Bouřlivé diskuse vyvolal nápad psychologa Hanse Christiana Schradera, využívat astrologii jako podpůrné opatření ve své psychoterapeutické práci. Schrader, který pracuje od konce osmdesátých let na Vivantes-Klinik v Berlíně, tvrdí, že 98% jeho pacientů přijalo jeho nabídku na astrologickou psychoterapii. Mezitím vedl tímto způsobem na 2000 rozhovorů.

Protože doba pobytu pacientů v nemocnicích se snížila, je potřebné, dostat se co nejrychleji k jádru jejich problémů.

Mnoho nemocí je psychickými problémy prodlužováno. Pomocí astrologie, tvrdí Schrader, se k jádru těchto problémů dostane mnohem rychleji.

Kritici, jako např. psychoterapeutka Ingeborg Lackinger-Karger, vidí v používání mnohokrát vyvráceného myšlenkového systému pro práci v nemocnici veliký omyl. Akceptaci Schraderových metod pacienty vysvětluje ovlivnitelností a bezmocností pacientů. Je pochopitelné, že právě nemocní rakovinou se chytají každého stébla. I. Lackinger-Kargerová považuje astrologii a jiné sliby na vyléčení za nebezpečné nesmysly, které mohou naopak ztížit vypořádání se s nemocí při psychických problémech pacientů a míní, že diagnosticky a terapeuticky může být seriózní psychologie daleko účinnější.

Doporučení proutkaře

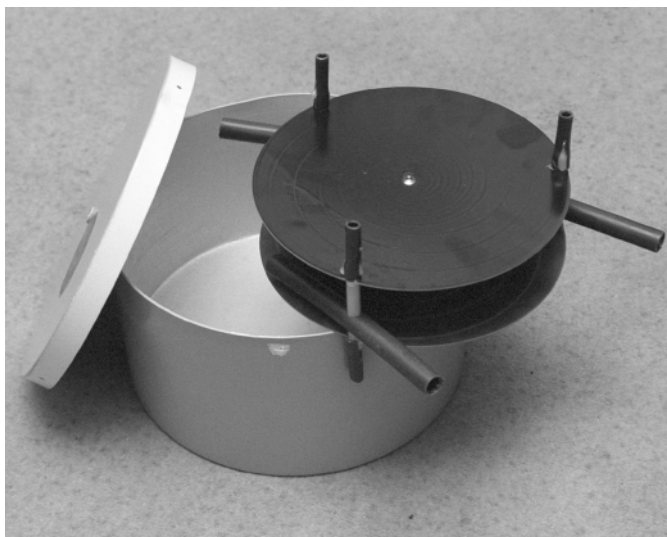
Místo s četnými nehodami na novém úseku silnice B16 v Lauingenu dělá starosti nehodové komisi v kraji Dillingen. V prvních měsících po otevření tohoto úseku došlo na něm ke třem nehodám se smrtelnými následky. Úřad zkusil problém vyřešit nekonvenčním způsobem – pověřil proutkaře Horsta Frithjova Preisse tím, aby nebezpečné místo geomanticky prozkoumal. Podle Ausburger Allgemeine cítil tento ihned chvění a tělesnou nevolnost. Na radu Preisse bylo rozhodnuto o umístění šokujících varovných štítů, které mají na nebezpečné místo upozorňovat. Jiný návrh měl Gerhard Tommy Thomsen, jednatel firmy Galaxy No.1 GmbH, která prodává materiál „Geotexxe“. To mají být energeticky nabitá sklíčka, která – zahrabána do země podél nebezpečného místa – prý harmonizují rušivá pole a snižují počet nehod. Thomsen se přitom odvolává na Správu silnic ve Vídni, kde použití energetických sklíček u rychlostní komunikace S6 vedlo ke snížení počtu nehod o 71%. Toto číslo uvádí vídeňský vrchní stavební inspektor Ernst Fischer, který je ochoten na Thomsenova sklíčka přísahat. O funkci sklíček Thomson říká, že zachycují volné energetické částice, takzvané tachyony, což přispívá ke snížení nebezpečí na ošetřených místech. Proutkař Preiss naopak tachyonovému materiálu nepřikládá naprosto žádný význam a rušivé zóny přisuzuje erozi podzemních vrstev písku. Stavební opatření jsou prý proto neúčinná. Tak to vidí i Raimund Berger z úřadu pro výstavbu silnic v Ulmu. Proto nařídil rozmístění varovných štítů.

DIVOTVORNÝ HRNEC AQUAPOLU

Věra Nosková

Co se skrývá v plechovém hrnci na vysušování zdi? Případ Aquapol má své pokračování, situace se vyhorcuje. Je drzý čelo lepší než poplušní dvůr?

Dne 8. 9. 2003 bylo Místnímu oddělení Bartolomějská (rozměj policii) postoupeno cestou Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 1 trestní oznámení spol. Aquapol s. r. o. Příbětická 1105, Praha 1, na občanské sdružení Sisyfos a na doc. RNDr. Lud'ka Pekárka, člena výboru tohoto sdružení, kdy se tento měl dopustit trestného činu pomluvy dle § 209 trestního zákona a trestného činu poškozování cizích práv dle § 209 trestního zákona tím, že se nepravdivě vyjadřoval o výrobku oznamovatele – vysoušeči objektů, nabádal spotřebitele, aby zařízení nekupovali, čímž měl značnou měrou poškodit oznamovatele. (Učinil tak v několika varujících člancích, které vyšly v tisku po povodních.) Policie si skeptika doc. Pekárka předvolala, vyslechla ho a usoudila, že „lze učinit závěr, že se doc. Pekárek nedopustil trestného činu pomluvy a po-

škozování cizích práv, neboť svůj názor zdůvodnil z pozice osoby, která vycházela ze svých znalostí v uvedeném oboru – fyziky a jejích poznatků“.

Navíc přístroj společnosti Aquapol podléhá schválení Českých státních orgánů a normám České republiky, což do doby faktického vstupu ČR do Evropské unie nespĺňuje, přiznává dokonce právní zástupce firmy JUDr. Aleš Janů. Jinak tomu bude ovšem od května příštího roku. Pak nejen Aquapol, ale i další evropské firmy s podobnými výrobky mohou zaplavit český trh.

Námět pro reportáž o Aquapolu jsem nabídl televizní reportérce Novy, mladičké Luce Šťastné. Naše spolupráce už přinesla plody v podobě kritických až sarkastických reportáží o Karlu Vaňákově, či MUDr. Hrušovském. Tentokrát se na televizní obrazovce objevila s „hrncem“ Aquapolu, který pro ni získal od poškozené firmy ve Vlašimi skeptik z Kladna, Milan Urban.

Lucka objížděla s komickým hrncem poškozené v různých místech Čech a Moravy. Ti s úžasem nahlíželi do hrnce a prohlíželi nevěřicně primitivní konstrukci v něm. Věc byla jasná. Sami do svých krutě zaplacených vysoušečů (minimální cena je 40 tisíc) nikdy nenahlédli, protože by museli porušit primitivní plombu, a poté by podle smlouvy neměli nárok na reklamaci. Teď už pochopili oni i diváci u televizních obrazovek, proč firma Aquapol tají zázračnou, nevšední „techniku“ hrnců a košíků.

Vynálezcem tohoto úžasného přístroje je Rakušák, pan Mohorn. Původně „vysvětloval“ působení svého vysoušeče vlnami, které nejsou elektromagnetické, a umí je detekovat jen dobrý senzibil virgulí. Tvrdil také, že na detektoru vln, pro které čerpá energii z vesmíru, teprve pracuje. V tištěném materiálu, který se k výrobku dodává, je ale pro změnu psáno, že „přístroj“ vysílá magnetické pulzy. Fyzik doc. Luděk

Pekárek kvalitní technikou ovšem nezachytil kolem výrobku sebemenší náznak magnetických pulsů.

Zařízení pana Mohorna bylo v minulosti oceněno několika rakouskými cenami a plakety, rakouský atašé v Praze si povšiml rozruchu, který kolem košíků a hrnců nastal, a protestoval proti znevažování a napadání rakouské firmy působící na našem území.

Po odvysílání reportáže pořadu Na vlastní oči se začali Luce Šťastné hlásit poškození zákazníci Aquapolu. Zatím jich je 18, jeden z nich přišel dokonce o 300 tisíc. Kauzy se nyní ujímá právní poradce a člen předsednictva Sisyfos, JUDr. Zdeněk Zeman.

Pokračování příště.

Foto Jiří Nosek

Šťastný pan Mohorn přebírá v roce 1999 opět cenu za svůj vynález, tentokrát v Čechách. Vše nasvědčuje tomu, že v této chvíli ještě nepochopil, že jde o Bludný balvan.

MEZALIANCE VĚDY S EZOTERIKOU NA PŮDĚ AV

Věra Nosková

Rada pro popularizaci vědy AV ČR pozvala novináře na tiskovou konferenci (25. 11. 2003) na téma Věra jako lék? Podtitul zněl: o funkcích mozku, vzniku vědomí, myšlení, o léčení na dálku. Zlepšují modlitby zdravotní stav?

O duši, experimentech s modlitbami, a přenosu informací na dálku (telepatii) a o kvantové fyzice, která by měla jistě zázraky vysvětlovat, hovořil prof. MUDr., Stanislav Reiniš, CSc., z university of Waterloo, Kanada a RNDr. Petr Bob, Ph.D. z Centra pro teoretická studia. Dlužno dodat, že oba pánové o kvantové fyzice podle přítomného odborníka spíš fantazirovali. „Elektrické potenciály v mozku vytvářejí komplikované kvantové pole,“ vysvětluje profesor Reiniš. „Toto pole umožňuje superrychlá spojení mezi neurony uvnitř mozku a může se uplatnit i při vzniku lidského vědomí. Otázkou však je, zda mohou kvantová spojení zprostředkovat také kontakt s vnějším světem.“

Novinářům byl takto předložen výživný materiál k dalšímu rozvíjení fantazie, pouhé domněnky a nedůvěryhodné experimenty pak byly bleskově předloženy čtenářům Lidových novin, Mfďnes, posměšná noticka vůči pohoršení přítomného doc. Čenka Zlatníka vyšla i v Respektu. Věda zase dostala na frak a to na půdě samotné Akademie věd, v režii její Rady pro popularizaci vědy. Přidržel se jí jen třetí z přednášejících, psychiatr MUDr. RNDr. Jan Sikora, CSc., za což byl médií ignorován. Skeptik Čeněk Zlatník se přihlásil jako

první do diskuze a řekl: “Kde to jsem? Nemohu uvěřit, že se nacházíme na půdě Akademie věd! Nahráváme na smeč šarlatánům, kteří propagují léčení na dálku.“ Jeho výrok pak s gustem citoval tisk, který se ale v konečném vyznění přikláněl k názoru, že pro vědu je otázka ovlivňování modlitbami (aniž o nich pacienti vědí, takže tu nemůže působit psychické příznivé vyladění a tedy placebo) výzvou.

Došlo k významnému precedensu, na půdě Akademii se spekuluje o zázracích tak říkajíc pro efekt, pečou se horké koláčky fantazií k rychlému dodání senzacechtivým čtenářům. Vidíte – bude se teď říkat – vědátoři už uznávají telepatii a léčení na dálku. Lhostejno, že šlo o vyznání dvou vědeckých záhadologů, jejichž tvrzení mají chatrný základ. Ale půda Akademie jejich přednáškám dodala punc vědeckosti a věrohodnosti. Přetiskujeme tentokrát jiný článek, vysílaný jako příspěvek v seriálním Meteoru letos na jaře.

Pomáhají při léčbě modlitby?

převzato z Meteoru, populárně-vědeckého magazínu Českého rozhlasu

Pokusy lékařky z Kalifornské univerzity vyvolaly velký rozruch, vědci nad nimi ale krouťí hlavami Pacienti, za které se někdo modlil, zůstali naživu, ti ostatní umírali. Na první pohled jasný výsledek. Jenže hlubší analýza vrhá na celou věc trochu jiné světlo.

Více než 13 000 lidí se denně nakazí AIDS. Dvacet milionů postižených už na tuto zlověstnou chorobu zemřelo. Je tedy nesporně záslužné, chce-li se někdo v této oblasti věnovat výzkumu. Následující příběh však ukazuje, jak je důležité se ptát, zda výsledky vědeckých experimentů nejsou zkresleny a zda z nich skutečně lze vyvozovat nějaké závěry. Lékařka-psychiatrička Elisabeth Targová uskutečnila před sedmi lety v Kalifornii výzkum s dvaceti pacienty v pokročilých stadiích nemoci AIDS. Náhodný výběr určil deset z nich, jimž se pak dostalo zvláštního privilegia - byli svěřeni do „péče“ léčitelů, kteří se za ně na dálku modlili. Žádný pacient nevěděl, zda patří mezi deset vyvolených, nebo zda se ocitl v kontrolní skupině (tu tvořilo zbývajících deset nemocných). Výzkum byl plánován na půl roku. Čtyři pacienti zemřeli, což odpovídalo tehdy běžným ukazatelům úmrtnosti. Jenže všichni ti zemřeli - jak se později zjistilo - pocházeli z kontrolní skupiny; všichni pacienti, za které se někdo modlil, žili... Byl to jistě nečekaný a nanejvýš pozoruhodný výsledek.

Na shledanou v osmém dimenzi

Takový slibně vyústivší výzkum přímo provokoval k tomu, aby byl potvrzen dalším projektem. Ten začal hned po roce. Zúčastnil se ho dvojnásobný počet nemocných, rozšířen byl počet i spektrum léčitelů, kteří si navíc mezi sebou jednotlivé pacienty vyměňovali. Po šesti měsících opět došlo k vyhodnocování. Jenže nikdo tentokrát nezemřel. Nastal překerní problém, co teď vykázat jako výsledek. Východisko se ale našlo: pacienti z kontrolní skupiny, kteří se museli obejít bez „péče“ léčitelů, strávili šestkrát víc času v nemocnici. Kromě toho jich v porovnání s testovanou skupinou třikrát tolik onemocnělo dalšími chorobami souvisejícími s AIDS. Výsledky se zdály být statisticky průkazné. Po oponentuře je zveřejnil prestižní lékařský časopis *Western Journal of Medicine*. Zmocnila se jich televize i denní tisk, a samozřejmě *New Age* a podobná hnutí. Začalo se nahlas hovořit o „efektu modlitby“; o tom, že tu je jakési pozoruhodné propojení spirituality s léčbou nemocí. Důvěryhodnost tohoto „objevu“ zvyšovala skutečnost, že docentka Targová absolvovala prestižní *Stanford Medical School* a působila na *Kalifornské univerzitě*. Ale stále chyběla hypotéza, jak mohlo k překvapivému efektu dojít. Do celé záležitosti vstoupil partner Targové, fyzik: navrhol osmidimenzní prostor jako jeviště, na němž dochází ke kontaktu 2000 kilometrů vzdálených osob. Sama dr. Targová měla pozitivní vztah k fenoménu mimosmyslového vnímání. Byla si dokonce jista tím, že lze manipulovat událostmi v budoucnosti. Mezitím jeden z pacientů, předtím zaštitěný modlitbami, zemřel na typ rakoviny, který působí rychle neodvratnou smrt. Rakovinným bujením jsou napadeny nikoli přímo neurony, ale podpurné gliové buňky zajišťující výživu nervových buněk. S ohledem na tento případ Targová v roce 2000 zažádala o grant na souběžný výzkum rakoviny mozku a AIDS.

Zásah kněžky byl marný

Teď trochu odbočíme. Jednou ráno se dr. Targová probudila s povislou levou tvář. Vyšetření odhalilo nádor na mozku. Bylo třeba urychleně přikročit k operaci. Celý nádor se ale nepodařilo vyjmout. Doktorka Targová se podrobila následnému ozařování. Doma cvičila jógu a meditaci. Pro léčitele Targová představovala svěřenci a proroka alternativních cest. Jako kdyby byl - nebo spíše měl být - její život v rukou mystických sil. Své služby jí proto nabídla řada léčitelů. Vlastní kmotra Targové byla kněžkou a vykonala nad ní obřad, který měl odvrátit nejhorší. Po nepředstavitelném naléhání z léčitelů Targová posléze na týden vysadila ozařování, jako kdyby opravdu jediná její naděje spočívala v alternativní

léčbě. K obnovení léčebných procedur v nemocnici už nedošlo. Dr. Targová zemřela v 11 hodin 11 minut, a to 111 dní po stanovení diagnózy.

Trestuhodná opomenutí

A nyní zpět k oběma výzkumům. Čtyři zemřelí z prvního pokusu byli v celé dvacítky pacientů těmi nejstaršími - a bez ohledu na to se všichni ocitli spolu v kontrolní skupině. Přitom je jasné, že právě jim hrozilo největší riziko úmrtí. Měli tedy být „rozděleni“ mezi obě skupiny. V tak malém vzorku pokusných osob je každé opomenutí obzvlášť trestuhodné; automaticky zvyšuje všechna rizika související s vyhodnocením pokusu. Tento experiment tedy rozhodně nebyl vědecky solidně připraveným projektem. V tom druhém - následném - výzkumu se kupodivu jaksi opomnělo, že v jeho průběhu se začaly používat nové a účinnější terapie. Nebylo korektní, když se teprve dodatečně hledaly další možné souvislosti AIDS třeba s výskytem průvodních možných chorob. Lidé, kteří dodatečně dávali dohromady údaje o pobytu v nemocnici, navíc vůbec nepřihlédli k majetkovému zázemí nemocných. Majetnější pacienti si mohli dovolit delší hospitalizaci. Zpráva o výzkumu se zkrátka nakonec opřela o jiné ukazatele a jiné výsledky, než jaké měly být původně sledovány, a ještě opomněla zvážit řadu skutečností. To rozhodně není v pořádku. Takže ani druhý projekt neměl přijatelnou vypovídací hodnotu. Pro vědu je typické, že ať už badatelé objeví cokoli, vždy se najdou jiní odborníci, kteří se snaží výsledky ověřit ve srovnatelných (ne-li zpřísněných) podmínkách. Vědci jsou nesmírně opatrní a snaží se vyhnout ukvapeným závěrům. Pro jedince koketující s blíže neurčenými „silami“ (kosmickými, telurickými, biologickými) tohle ovšem neplatí.

Modlitba jako lék?

Prof. MUDr. Jiří Heřt, DrSc.

(reakce na článek v *Lidových novinách*)

V příloze *Věda Nedělních Lidových novin* dne 29. 11. byl velice zajímavý článek „Modlitba jako lék“ s informací o provokativní tiskové konferenci AV ČR, na které bylo propagováno telepatické léčení modlitbou. Článek byl věcný, zpráva o konferenci a o konfliktní diskusi nezkrácená a i závěr odpovídal vyznění tiskovky, že jde o záležitost záhadnou a že jediné vysvětlení nabízí předložená kvantová hypotéza o telepatii. S tím posledním souhlasit nelze, existuje daleko přirozenější vysvětlení. Autoři referátů na tiskovce se nechali zmást zdánlivě přesvědčivými experimenty, které údajně prokázaly úspěšnou léčbu modlitbou. Nic takového prokázáno nebylo. Experimenty Byrda, Harrise i tzv. Ganzfeld experimenty přesvědčivé nejsou.

Studie R. C. Byrda z r. 1998, která sledovala průběh léčby pacientů na koronární jednotce, za které se na dálku modlili věřící, měla být provedena dvojitě slepým způsobem, nikdo nesměl vědět, jak byli pacienti rozděleni do dvou skupin, experimentální a kontrolní. To je základní podmínkou objektivnosti experimentů. Řada kritiků (Posner, Sloan, Witmer) však prokázala, že pokus řádně zaslepen nebyl a že je tedy neprůkazný.

Harrisova práce, která Byrdův experiment v podstatě rekapitulovala, byla rovněž zpochybněna (I. Tessman). Pozitivní výsledek naznačovalo jen jedno hledisko, v ostatních kritériích se stav nemocných po modlitbě proti kontrolní skupině nezměnil. Výsledek byl dokonce v rozporu s Byrdovými nálezy.

Kupodivu autoři zcela pominuli rozsáhlou, dosud nejpreciznější studii ze slavné *Mayo Clinic* (Aviles a kol., *Mayo Cli-*

nic Proc.) z r. 2001, která neprokázala absolutně žádný vliv modlitby na 799 pacientů, rovněž z koronární jednotky.

„Ganzfeld“ experimenty mají dokazovat možnost telepatického přenosu informací a pokládají se za nejpřesnější způsob zkoumání mimosmyslového přenosu. V podstatě jde o přenos myšlenek od jedné osoby ke druhé, která je ve vedlejší místnosti a na očích má poloviny pinkpongových míčků osvětlené červeným světlem, takže zorné pole je růžové. Vysílající osoba soustředí pozornost na jeden ze čtyř obrázků a snaží se je vyslat příjemci. Ten leží ve vedlejší místnosti a po skončení „vysílání“ je se všemi obrázky seznámen. Má určit, který byl vyslán. Jde o klasický experiment, prováděný až desítky let. Některé pokusy sice vyzněly pozitivně, ale přesně koncipovaný zásadní experiment, který byl iniciován zástupcem parapsychologů dr. Honortonem a zástupcem vědců, psychologem Ray Hymanem, došel v r. 1996 k jednoznačně negativním výsledkům. V „pozitivních“ experimentech byly prokázány statistické chyby. Od té doby se stal hlavním zastáncem telepatie profesor parapsychologie (!) Robert Morris z Univerzity Edinburgh, který každoročně Ganzfeld pokusy opakuje, stále s výsledkem negativním. Na letošní zářijové skeptické konferenci v Londýně, kde jsem byl přítomen, prof. Morris v diskusi přiznal, že výsledky jsou prozatím negativní, ale že mohou přinést některé vedlejší zajímavé výsledky, týkající se psychologie lidí. Pokusy jsou ovšem mezi anglickými věd-

ci hodnoceny jako plýtvání veřejnými prostředky.

Mohl bych pokračovat. I všechny ostatní citované „pozitivní“ nálezy byly buď vyvráceny, nebo nebyly ověřeny. To platí i o pokusech Elisabeth Targové, která jen pokračovala v bohulibé mystické rodinné tradici. Její dědeček Putnam Targ byl vydavatelem děl Dänikena, tatínek William obdivovatelem a spolupracovníkem ohybatele lžiček, usvědčeného podvodníka a eskamotéra Uriho Gellera.

Pozitivní výsledky experimentů jsou tedy neprůkazné a navíc existuje řada dalších, věcných i logických argumentů proti existenci mimosmyslového přenosu, tedy i telepatie. Místo o Harrisově „jiné inteligenci“ nebo Reinišově „kvantové hypotéze“ bychom měli uvažovat o omylu, v horším o podvodu. V oblasti parapsychologie a existence tzv. senzibilů bylo podvodů nespočet. Podvod je ostatně vždycky pravděpodobnější než zázrak. To by ovšem oba autoři, referující na tiskovce měli vědět, podobně jako by měli mít přesnější znalosti o kvantové teorii a o možnostech jejího uplatnění v neurofyziologii. Kritiku jejich názorů v těchto oblastech ponechávám povolanejším. Nemohu se ubránit podivu, jak je možné, že Rada pro popularizaci vědy AV ČR rozšiřuje do médií a přesně do populace paranormální představy, a místo nepodložených hypotéz nezodpovědné fantazie v duchu autora mentionů, bývalého ministra Kahudy. Že by chtěla podporovat šarlatánské léčitele a náboženskou víru?

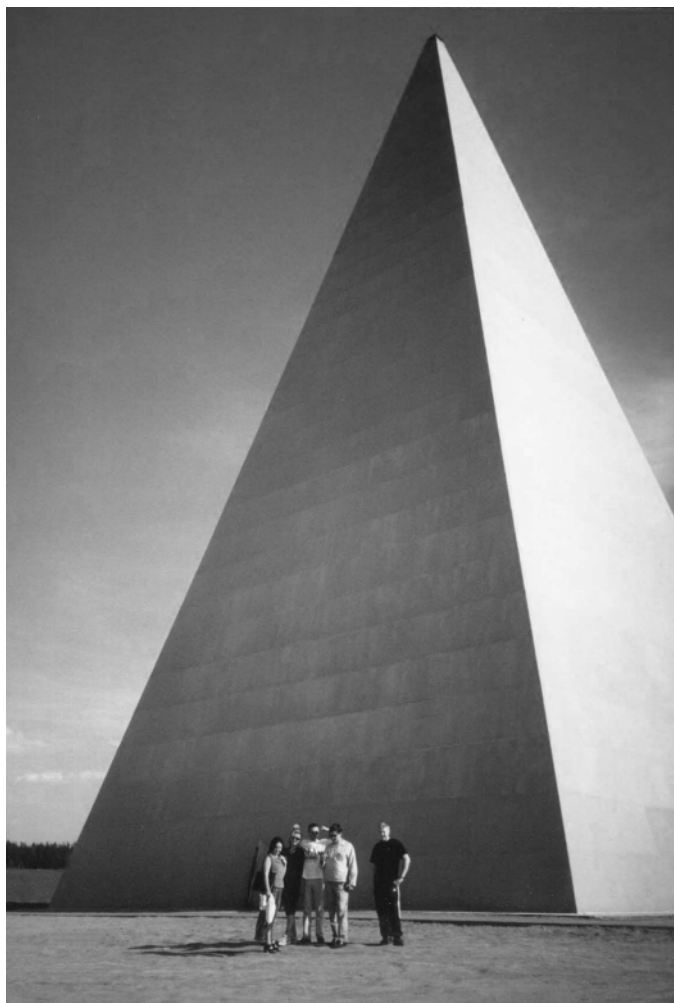
PYRAMIDÁLNÍ NÁKAZA

Věra Nosková

Koncem listopadu vyšel v MfDnes článek s názvem Postavím pyramidu. Zn.: Léčivou. Zdá se, že se pyramidovému byznysu tedy neubráníme.

Na Šumavě u obce Račov poblíž Vacova vysněná pyramida inostrance Iaguiava, díky pracovitosti ukrajinských dělníků už přerostla stromy. Původně pokorný snivec prý nyní zpychl, a činí lese co se mu líbí. Naposled zničil myslivcům posed, který mu zřejmě překážel v rozletu. Místní obyvatelé, kteří se k původně plánovanému projektu stavěli laxně, se nyní rozčileně ptají - kdo mu tohle dovolil? Myslivci pyramidologovi vyhrožují policií, pokroku zřejmě nepřejí. Iaguiav se ale cítí pod ochranou úřadů dobře, bezpečně. Nyní se rozhodl také léčitel a podnikatel Emil Havelka postavit gigantickou léčivou pyramidu, a to v těsné blízkosti Nového Města na Moravě. Ta prý může přitáhnout do města nejen lidi se zdravotními problémy, ale i četné zvědavce a turisty. Starosta Josef Sokolíček je projektem nadšen. Půjde o dřevěnou konstrukci o rozměrech 26 x 26 x 16 metrů. (Ta šumavská má být vysoká 15 metrů, se základnou 9 x 9 metrů, ta je ovšem potažena průsvitným plastem.) Moravská, Havelkova pyramida bude stát na kopci a na soukromém pozemku. Oblast Žďárských vrchů tak získá opravdu nevšední dominantu.

„Půjde o největší pyramidu ve střední Evropě,“ těší se Havelka. „Navíc bude mít na vrcholu zasazený obrovský čistý křišťál. Právě ten je hodně důležitým léčivým prvkem.“ Kde jinde se inspirovat, než u potomků jurodivých? V Rusku stojí množství pyramid. Pro léčitele, různé podnikatele v ezoterice a „dobrodince lidstva“ je takové, většinou plastové monstrum nepřehlédnutelný pomník. Jak se ukazuje, místní úřady nejen v Rusku ale i u nás, vítají každý záhadologický projekt, který přitáhne turisty s jejich peněženkami. Ostatně nejedí se snad do Egypta především za pyramidami?

Když pyramida v Rusku, tak jediné bolšaja.

JSEM HLOUPÝ JAKO OSTATNÍ, PŘIZNÁVÁ DÄNIKEN

vybráno z rozhovorů s Dänikem v Lidových a Hospodářských novinách

LN: Nedávno jste dokončil Park záhad, od května máte už čtvrt milionu návštěvníků. Co jste sledoval jeho výstavbou?
Chtěl bych, aby se lidé uměli divit. Podnítit u nich zvědavost, probudit ty správné vibrace. Aby dokázali být fascinováni hledáním a nacházením.

LN: Dá se říci, že jste sem soustředil své nejoblíbenější záhady světa?

Správně. Jenomže Mystery Park musí být neustále obnovován, kdybychom to nedělali, přestal by být brzy zajímavý. Proto musíme přicházet s novými tajemstvími. Momentálně tam najdete sedm velkých a na čtyřicet menších. Ty se musí postupem času obměňovat.

LN: Přinášíte návštěvníkům jenom jednotlivé záhady, nebo k nim i nabízíte řešení?

Nikdy tam nenajdete řešení. Jenom lidem ukazujeme místa, která jsou opředena tajemnem.

Tak třeba v Peru existuje známá pouštní planina Nazca. Natáčeli jsme tam dvěma kamerami z vrtulníku. Jedna byla zaměřena vpřed, druhá snímala přímo pohled dolů. V projekčním sále promítáme ten let nejen na plátno, ale i skrz průhlednou podlahu, takže divák má pocit jako by se vznášel na létajícím koberci. Na uších má sluchátka, v nichž slyší jen krátké komentáře rozličných vědeckých i méně vědeckých teorií. Pořád ale jenom klademe otázky. Úsudek necháváme na návštěvníkovi.

LN: Za ta desetiletí od vydání slavných Vzpomínek na budoucnost věda hodně pokročila. Nemáte pocit, že kdyby skutečně existovaly kontakty s mimozemšťany, že by to už dnes bylo možné vědecky prokázat?

Už je to skoro čtyřicet let, co Vzpomínky vyšly. Za tu dobu udělala věda jedinečné pokroky. Hvězdy se zdály pro svou vzdálenost nedosažitelné, dnes už to technicky možné je. Nikdo si tehdy nedovedl představit, že se dá změnit genetický kód, teď už to vědci běžně dělají. Tehdy se zdálo, že jsme ve vesmíru sami. Dnes už tomu nikdo nevěří. Troufám si říci, že vědecký pokrok se spíš Erichu von Dänikemovi přiblížil než naopak. Věřím, že by se známky existence mimozemských civilizací našly, jen chybí objektivní důkaz.

LN: Co vlastně znamená to „von“ ve vašem příjmení?

Ve Švýcarsku je oblast, která se jmenuje Jura, a tam leží místo nazývané Däniken. Nachází se tam ruina zámku. Odtud pocházejí moji předkové.

LN: Máte katolické vzdělání, sám říkáte, že jste hluboce věřící člověk, jak to jde dohromady s vaším přesvědčením o zásadích mimozemšťanů do lidské historie?

Zkuste si na půl minuty představit, že mám prostě pravdu. Budeme-li se ptát, odkud jsme přišli, měli bychom si uvědomit, že nejsme jediní představitelé inteligentní formy života. Někde jinde jsou i další bytosti, které za sebou mají nějakou evoluci. A ty mohly být ovlivněny inteligencí z jiných planet. Když si budete tuto hru odvíjet třeba až miliardu let zpátky, dospějete na samý začátek, kde budete stát pokorní tváří v tvář stvoření. Moje hypotézy se nijak nevyklučují s pojmem Bůh.

LN: Promiňte, že odbočuji, ale stále hodně kouříte. Neuvažujete o tom, že byste to omezil?

Kouřím jenom odpoledne a každou cigaretu jenom do půlky. Jen se podívejte. Jistě, kouření je nezdravé, ale jsou lidé, kteří to potřebují. Já to zkrátka potřebuji.

LN: Kdy jste s tím začal? Na církevní škole?

Nee! Tam to bylo přísně zakázáno. Začal jsem s tím mnohem později, když jsem se vyučil číšníkem.

LN: Kudy vedla cesta z katolického gymnázia k práci číšníka?

Pocházím z rodiny, která se živila gastronomií. Jako mladý jsem se musel naučit všechno, co s tím souvisí. Vařil jsem, čišničil, servíroval, dranzíroval, učil se flambovat a já nevím co ještě. V roce 1966, kdy jsem napsal svou první knihu, jsem byl ředitelem hotelu v Davidu.

LN: Vzpomínky na budoucnost změnily celý váš život. Jak?

Panebože, je to tak dávno! To jsem byl neklidný mladý muž, na počátku hledání pravdy. Tehdy jsem měl neodbytný dojem, že jsem objevil kousek té pravdy, a pobuřovalo mě, že lidstvo to nezajímá! Chtěl jsem mu to sdělit. Samozřejmě, změnilo to můj život a dá se říct, že dnes jsem ve svém oboru specialistou, ale jinak jsem stejně hloupý jako všichni ostatní.

Z rozhovoru v Hospodářských novinách:
Mám v sobě něco z misionáře a něco z dítěte

HN: Můžete ztratit víru, že tady byli, nebo že tu možná ještě jsou? Co by se muselo stát, abyste o ni přišel?

Ne, pro mě už to dlouho není žádná víra. Víra patří do sféry náboženství. Pro mě je to poznání. Jsem jediný odborník na Zemi, který za čtyřicet let nasbíral tisíce náznaků. A i kdyby se ukázalo, že polovina těch náznaků je mylná, je tu pořád ještě mnoho dalších, které nikdo nedokáže vysvětlit. Každý vědec, se kterým jsem měl příležitost mluvit dostatečně dlouho, mi nakonec řekl: „Pardon, tyhle informace jsem neměl.“

HN: Některé vaše spekulace jsou dost riskantní. Vzrušuje vás riskovat?

Jsou riskantní proto, že tahle společnost je strašně líná! Lidé věří spoustě nesmyslů, které pocházejí částečně z vědeckých kruhů, částečně z oblasti psychologické a z náboženství. Nemluvme v mém případě o riskování. Když máte tolik náznaků jako mám já, nejde už o žádné riziko.

HN: Jaký vztah máte k vědcům?

Velmi přátelský, hlavně k těm exaktním. S archeology a antropology je problém. Oni totiž věří, že nad jejich úhel pohledu není, a nedokáží přijmout žádné jiné hledisko.

Erich Von Däniken

RODIT DOMA JE POŠETILÉ A NEBEZPEČNÉ

Jindřich Tošner

Nejhorší je medializace názorů laiků na porod. Nejde o zdraví čtenářů s rizikem infarktu, ale zdraví důvěřivých rodiček, které dokáže nezavěšený článek zahnat do zařízení nevalné pověsti, v lepším případě do vody.

Pracuji na porodnici přes 30 let a něco o porodech vím. Vedle stovek zneuctvujících dopisů může každý lékař vytáhnout stovky dopisů pochvalných. Jde jen o to, které si novináři vyberou. Které se jim hodí pro senzaci „na první stránku“. Já sám jsem pro aktivní přirozený porod za přítomnosti partnera, ve kterém se vychází maximálně vstříc přání rodičky, kdy se chrání její soukromí, kde se snoubí veškeré pohodlí komfortního porodního sálu s nejnovějšími resuscitačními přístroji pro případ potřeby. Jsem proti porodům doma a porodům bezlékaře. Pokládám je za nebezpečné a zpátečnické. Ptám se, co je motivem propagátorek porodů s apriorním vyloučením vysokoškolsky vzdělaného zdravotníka. Jsou jejich cíle tak vznešené a čisté jak říkají? Z čeho pramení? Může být důvodem negativní zkušenost s vlastním porodem v kamenné zkosnatělé porodnici? Nebo prostě jen směla, že u porodu měly porodní asistentku, které den předtím ukradli v nemocnici kolo, která zrovna menstruovala a její nemocné dítě bylo samo doma? Důvodem touhy po neobvyklém porodu může být snaha prožít něco mimořádného co jiní neprožili. Mít o čem vyprávět. Dokázat svou odvahu, nezávislost. Prožít porodnický bungee jumping. Nezodpovědné rozhodnutí může být i výrazem touhy návratu do dětství. V dětství jsme byli šťastní, budeme-li se chovat jako děti, budeme znovu šťastní. Na všech stranách jsme přesvědčováni, že rozum má menší cenu než cit, intuice, láska. Odmítnutí přístrojů a medikace za porod může být i verzí snu o návratu k přírodě. Neschopnost adaptace na současné podmínky vede k jejich negaci. Nestačím na to, tak je to špatné. Konec elektriny a automobilů. Zákaz monitorů. Nejlépe nám bude v zemlance v lese.

Po celou existenci světa vždy jedni lidé staví a jiní bourají, někteří rodí, druzí zabíjejí jiné nebo alespoň sebe. Staví ti, co budovat umějí, co nelitují úsilí i odříkání pro dobrou věc. Bourají ti, co stavět nedokážou a nechtějí, co nenávidí vše

kolem sebe. „Nešťastní fanatici destrukce“ vytvářejí dojem, jakoby se s rodičkami při porodu obecně špatně zacházelo, tak jako s nimi. Jde o vzpuru proti tradici, hledání vlastní svobody. Jde ale i o špatné pochopení svobody jako možnosti vykonávat cokoli, bez ohledu na zákony lidské existence. Přinejmenším absolutní svoboda matky ohrožuje svobodu (život) novorozence, který nedobrovolně nese následky rozhodnutí matky.

Příčinou může být psychologům dobře známý fenomén překompenzace (overcompensation). V jeho duchu horliví odpůrci potratů potlačují své vražedné sklony. Fanatikové ctivosti suprimují své vlastní hříchy a zvrhlé myšlenky. Aktivní zastánkyně porodu bez lékaře kompenzují svou neschopnost normálního porodu. Svůj neúspěch a chybějící schopnost adaptace dávají za vinu porodnici.

Za odmítáním lékařsky vedeného porodu může být i po léta živená negace lékařů obecně. Je to vzpura proti autoritě. Mnozí lékaři tuto nesnášenlivost svými postoji bohužel stupňují. Tento druh „třídni nenávisti“ vzniká v přeplněných čekárnách, kterými procházejí rozesmátí mafiáni v bílých pláštích, aniž cokoli v očích čekajících dělají.

Pacienti se bojí, zda je někdo nepředběhne (pořadí určuje lékař), ptají se, zda rozhodující není korupce. Cítí se osamoceni na porodních sálech, nepochopení. Cítí se oprávněně dotčeni, ošetřuje-li je nekvalitní lékař. Nepředpokládali to. Já vím, že jich existuje dost a dost.

Síto, kterým se společnost brání proti nekvalitním zdravotníkům, má příliš velká oka. Ta rozplétá přístup společnosti ke školství i k morálním hodnotám. Instinktivně nemáme rádi autority, které nás ovládají a rozhodují o nás bez nás.

V této souvislosti neobstojí populistický výrok, že lidé nejsou hloupí - sami vědí, co je pro ně dobré. Kdyby to byla pravda, neléčili bychom tisíce lidí ze závislosti na drogách, alkoholu nebo nikotinu.

Co nám tedy zbývá? Pečovat o zdraví našich pacientek jak nejlépe dovedeme. V porodnicích musíme nabízet bezpečí, zdraví, pohodlí, profesionalitu, úsměv i pohlázení.

A když nám někdo „ukradne kolo“, nesmíme to na sobě dát znát.

Z DRUHÉHO BŘEHU

Z ezoterického slovníčku: Channeling

Mediální navázání kontaktu s bytostmi onoho světa. Zatímco mezi „klasickými“ spiritisty jde v první řadě o komunikaci s dušemi zemřelých příbuzných, hledá se u channelingu spojení s „vyššími rádcí“. Medium v jakémsi druhu transu slouží jako spojovací kanál (channel) pro „vyšší bytosti“. Domnělý kontakt se navazuje s Bohem, Kristem, Marií, s anděly a svatými, ale také s Goethem, Gandhim, C.G.Jungem, Einsteinem nebo Johnem Lennonem. Kontaktovány jsou dokonce inteligence jiných planet nebo galaxií. Sdělení media se týkají i velmi osobních otázek těch, kteří hledají radu. Pro labilní osoby může být channeling velmi nebezpečný. Domnělé navázání kontaktu s duchy či „vyššími rádcí“ může u nich vést k úplné dezorientaci nebo až k psychózám.

Rakušáci nyní zařikávají neštěstí obrovskými kříži

Pokud se chcete chránit před nemocemi, válkou či dokonce Satanem, musíte si postavit dřevěný kříž. Pověře, která naplno zasáhla některé oblasti Rakouska, uvěřilo spoustu lidí a v zahradách vyrostly obrovské osvětlené kříže.

Pro správný účinek se prý musí dodržet přesné rozměry kříže, který má být vysoký 7,38 metru. To odpovídá jedné setině nadmořské výšky místa, kde byl Ježíš Kristus ukřižován. Délka ramen kříže je stanovena na 1,23 metru. Ale ještě se musí natřít bílou a modrou barvou a řádně osvětlit.

Je to sice na rakouské poměry poněkud neobvyklá věc, ale řemeslníkům se to určitě líbí. Linecké církevní noviny uvedly, že jeden stolař ve štýrském Edlitzu už vyrobil tři desítky těchto křížů.

List napsal, že tento kult pochází od dvou Francouzek. Jedna

z nich o sobě tvrdí, že poselství o potřebě instalování křížů obdržela od Ježíše Krista.

Zda tyto kříže skutečně chrání před zlem, musí zvážit každý sám. Určitě ho ale neochrání před problémy s rakouskými úřady, protože k postavení tak vysokých křížů je nutné stavební povolení.

Oficiální církev „kříže lásky“, jež prý tvoří jakousi hráz proti zlu, důrazně odmítla. „Považuji to za moderní pověru, vyjádřenou v katolicko-náboženské rétorice,“ uvedl Andreas Gizikovský z linecké diecéze s tím, že s křesťanskou vírou to nemá nic společného.

Astrolog tvrdí: Složení sněmovny je ideální.

Napsala Hana Svobodová v Rovnosti 26.listopadu 2003.

Ani se tomu nechce věřit, ale podle astrologie je současné složení poslanecké sněmovny ideální. Mezi zákonodárci výrazně převažují narození ve znamení Střelce – v lavicích jich sedí 24- o druhé místo se s 21 „body“ dělí Berani a Váhy, třetí pak s devatenácti Býci a Štíři.

„Je to výborné složení. Rozpravy provokují Berani a Štíři,“ vysvětluje astrolog Petr Messany. „Váhy přinášejí diskusím rozmysl a Býci usměřují a urovnávají. Konečnou třetí fázi pak přebírají Střelci, kteří to usměrní do filozofické roviny a rozumem, kterému nechybějí ideály, dojdou k výsledku,“ dodává. Osm Střelců se rekrutuje z ODS, z ČSSD a KSČM po šesti, KDU-ČSL má čtyři a US-DEU žádného.

Podle astrologa jsou ohnivá znamení Berani a vzdušné Váhy, stejně jako zemské znamení Býci a vodní Štíři ve vyrovnané pozici co se týká dohadování a řešení.

Býci a Štíři jsou tvrdohlaví a většinou problém přinesou na povrch. „Berani jdou zase do všeho první, rozpravu rozhýbou, táhnou, jdou hlavou proti zdi. Štíři, kteří nikdy nezapomínají staré křivdy a mstí se jednání pozorně sledují, komunikují nejprve neverbálně. Váhy zase nikdy neunáhleně hned neodpoví,“ říká Messany. „Střelci v politice jsou napůl na zemi, napůl ve hvězdách. Jsou filozofové, kazatelé, zabývají se davem a mají sociální citění. I když se občas toulají ve hvězdách, mají zdravé jádro a umí řešit věci na základě rozumu a vlastní zkušenosti. Střelcem je ministryně školství Petra Buzková. Beranem je předseda komunistů Grebeníček. Váhy zastupuje Jan Kavan nebo ministr financí Sobotka. Nejznámějším Býkem je premiér Špidla. Štířím ocáskem se ohánějí ministr vnitra Stanislav Gross.

(Zkráceno)

Co dělají Ufologové?

Před rokem jsme v našem Zpravodaji tvrdili, že ufologie odumírá a skoro jsme se obávali, že přijdeme o jedno naše tak vděčné téma. Důvody pro to byly. Ankety z Německa svědčily o klesajícím zájmu o UFO a státní anglický úřad pro zkoumání UFO fenoménu byl rozpuštěn. Ale mýlili jsme se, ufologie žije, jen se asi trochu mění. Tak jako se léčitelé snaží sblížit jejich metody s medicínou, tak i ufologie se pomalu stává vědou. Tak alespoň vyznívá zpráva o 5. Ufologické konferenci německých ufologů v Cröffelbachu v září 2002. Zprávu v č.3/02 časopisu Skeptiker je psána skeptickým perem redaktora časopisu Skeptiker, není proč nevěřit.

První referát byl věnován kritice způsobu, jakým jsou nálezy UFO překládány. Pouhá tvrzení jsou sdělována jako fakta, jistoty, a šířeny takto dále, aniž by byly předloženy objektivní důkazy. Druhý se věnoval analýze toho, jak časopisy Bild a Spiegel referují o paranormálních tématech. První

je chápe jako senzace, druhý je chce vykládat vědecky, ale často data zkresluje a zamlžuje. R.Gehard zkoumal na velkém materiálu, jaké mají dnes děti představy o obličejích a tvaru očí mimozemšťanů. Kresby byly velice podobné, což svědčí především o vlivu médií na populaci. Další referát se věnoval analýze 750 zpráv o kulovém blesku, což patří také do oblasti „anomalistiky“, jako UFO. Zprávy jsou buď mylné nebo snadno vysvětlitelné nebo rozporné, takže o existenci kulového blesku dnes nelze říci konečné slovo. Za soumraku potom ufologové vypustili horkovzdušný balon a porovnávali jeho obrazy a snímky na nebi s videozáznamy starších „dokladů“. Nacházeli výraznou shodu. Ve zprávě o historii spolku předseda sledoval vývoj stále k větší kritičnosti a sdělil, že bylo analyzováno 700 zpráv o UFO, a téměř ve všech případech se našlo přirozené vysvětlení. Byly také provedeny studie prokazující vysokou subjektivitu a nespolehlivost časových i prostorových údajů, které poskytují pozorovatelé UFO. Skoro bych si myslel, že se k výzkumu sešli skeptici.

Ale abych trochu ztlumil naši radost, že ufologové dostávají rozum (nebo strach, že nám konkurují?), musím oznámit, že v Anglii se ufologové nevzdávají. Nedaleko Glasgow, u vesnice Bonnebridge objevili pusté místo, kde bylo 300x za rok spatřeno UFO. A nejen spatřeno, někteří občané byli mimozemšťany atakováni. Případů je 4x více než v Itálii a Německu dohromady, a těmto státům patří 2. a 3. místo na světě v pozorování UFO. Bonnebridge se tak stává centrem zájmu ufologů, je ideálním místem pro meditaci a zřejmě oknem do jiných dimenzí.

Ufologové v USA se zase v r.2002 připomínali 50.výročí „napadení Washingtonu armádou mimozemšťanů“. Tehdy totiž zachytily letištní radary množství pohybujících se skvrn, což vyvolalo téměř celonárodní hysterii. Na rozsáhlou vzpomínku ufologa Carlsona v deníku Washington Post ze dne 21.7.2002 však rychle zareagovali kritici a uvedli vysvětlení případu, které publikovala po podrobném prověřování v r.1953 Civilní letecká správa (CAA).

Analýzou radarových záznamů z ostatních letišť a po vyslání výzkumných letadel do podezřelých míst se zjistilo, že příčinou je tepelná inverze. Ve vlhkých letních měsících se do vysokých vrstev atmosféry dostávají různé velké oblasti horkého vzduchu, které odrážejí radarové paprsky podobně jako pevné předměty. Pohybují se ve směru větru nebo se postupně zachycené obrazy dvou nebo více ložisek zamění za rychlý pohyb.

Bosorky u počítače

Článek „z druhého břehu“, publikovaný ve slovenském deníku SME 16. 07. 2003 poslal náš slovenský člen Ján Bursuk. Připojil k němu, že noviny Sme tento článek vydaný původně v magazínu New Witch (Nová bosorka), otiskly jako směšnou bizarnost. Do diskuzního fóra novin přišlo pět sarkastických reakcí, které také přetiskujeme.

Bosorky radia, ako na počítač

Mrzne vám počítač? Prestávajú fungovať programy, alebo prístroj nerobí to, čo od neho očakávate? Možno je jednoducho začarovaný. Píše sa to v najnovšom čísle prestížneho časopisu New Scientist, ktorý sa odvoláva na o niečo menej prestížny magazín New Witch (Nová bosorka).

Bosorky vychádzajú z predpokladu, že pevný disk počítača je kanálom pre ojedinelý typ energie, a preto v ňom môžu prebývať prírodné duchovia (vaetíri). Tu sú rady, ktoré by ste podľa nich mali dodržiavať, ak chcete, aby vám počítač dobre slúžil a nedočkali ste sa „modrej obrazovky smrti“.

1. Nehrešte, nekričte, ani inak neprejavujte zlosť v blízkosti počítača. Väčšina vaetirov je extrémne citlivá na emócie.
2. Urobte maximum pre to, aby sa počítač cítil vo vašej domácnosti vítaný. Hovorte s ním, dajte mu meno a pri ťažších úlohách ho slovne povzbudzujte.
3. Umiestnite v blízkosti počítača neobvyklé a pekné veci pre potešenie vaetíra. Ideálne sú zaujímavé kamene, kryštály, perie či originálne obrázky.
4. Očistite svoj počítač zvukom. Tlieskajte okolo neho rukami, použite rapkáč alebo aspoň hrkajte mincami - cieľom je rozhýbať stojaté energetické polia.
5. Vypnete počítač, keď sa venujete čiernej mágii!

Päť reakcií čitateľov:

RE: Bosorky radia, ako do blazince.

... a nakoniec si nechajte obliecť biely plast spredu a nech vám zaviazu rukavy tesne za chrbtom, iba takto vas bude vaetir nasledovat a tym ho dostanete prec z pocitaca. dobra chobotina.

RE: Pritom by stacilo zrusit Windowse a instalovat Linux. ctrl-alt-del

RE: Dnes som cely den behal okolo pocitaca s rapkacom, milo som sa mu prihovaral a zamrzol mi iba 5x.

RE: ...ale pri tom behani musis byt obleceny ako africky saman inac to nefunguje! ... bol si?

RE: musis ho este ritualne poliat studenou vodou (staci dvojdecak), aby mu nebolo horuco:)

Městský úřad si zaplatil „perpet’áka“

O veľké ostudě začínají mluvit někteří zastupitelé Moravsko-slezského kraje v souvislosti s dotací 373 tisíce korun, jež v červnu obdržel od krajského úřadu vynálezce z Frýdecko-Místecka Jiří Eliáš.

Jeho plán na sestavení generátoru štěpení vodíku, který má údajně způsobit revoluci v oblasti výroby energie, totiž odborníci označují za absurdní. Stroj, který má štěpit vodík a vzniklou energii používat k vlastnímu pohonu, nelze podle nich sestavit. Pro podobné utopie se podle nich již dávno vžilo označení perpetuum-mobile. „Kraj vyhodil peníze na pochybný projekt. Stydím se, že jsem pro to zvedl ruku, ale měl jsem málo informací. Teď vychází najevo, že vynálezce se svým nápadem v minulosti obcházel řadu odborníků a všichni ho měli za podivína. Ten projekt je prý naprosto šílený,“ řekl zastupitel Jiří Krist (US-DEU).

Pochybnosti všude

Pochybnosti o připravovaném projektu mají i odborníci, které Eliáš dříve navštívil. Když se o štědré dotaci dozvěděl, nevěřili vlastním uším. „Je pravda, že jsme se tomu v tu chvíli společně zasmáli. Ale žádost, o které kraj rozhodoval, jsem neviděl, takže se k ní odpovědně vyjádřit nemůžu,“ řekl Právu Bohumil Horák z Vysoké školy báňské-Technické univerzity v Ostravě. Žádost, na základě které dostal vynálezce dotaci, přitom krajský úřad odmítá dát z ruky. „Jiří Eliáš s tím nesouhlasí, jde o obchodní tajemství,“ sdělili zástupci kraje. „Zveřejnit informaci o tom, jak bude generátor fungovat, by bylo nerozumné, protože když to vyjde v novinách, může mi ten nápad někdo ukrást. Můžu říct jen to, že jde o zcela nový a ekologický způsob získávání energie,“ řekl Právu Eliáš.

Něvěří mi? Nevadí

Skutečnosti, že odborníci mají z jeho nápadu legraci, si je vynálezce dobře vědom a nepřikládá jí žádnou váhu. „Na některé vědce jsem se naivně obrátil, a nebylo jich málo. I ti největší odborníci ale dospěli na základě několika triviálních výpočtů k názoru, že projekt je nereálný. Ale oni jsou

zvyklí uvažovat jen jedním směrem,“ řekl Eliáš, muž s pouze středoškolským vzděláním.

O peníze na vynález s tajemným názvem Eko-energoblok žádal Eliáš v rámci grantového programu „Příprava projektů pro získání finanční podpory z prostředků EU“. Projekt chce zpracovat ještě do konce roku a pak ho předložit jako přílohu k žádosti o další dotaci z fondů Evropské unie. „Budu žádat o dva miliony euro pro výrobu prototypu a následnou certifikaci,“ řekl vynálezce, který přiznává, že jeho snažení může skončit nezdarem i v případě, že od Evropské unie požadované miliony opravdu dostane.

Komise je s neúspěchem smířena

„Riziko, že se věc nepodaří, je přece u každého projektu. Ta žádost ale vypadala zajímavě a nikdo k ní neměl při schvalování žádné výhrady,“ řekl zástupce hejtmana a člen komise Josef Jalůvka (ODS). Zastupitel Krist ale trvá na tom, že výběrová komise odvedla špatnou práci. „Nikdo z nás nevěděl, pro co se hlasuje. Na seznamu bylo mnoho projektů a u každého byl uveden pouze název a přidělená částka.“

Přednášky cyklu Věda kontra iracionalita:

Konají se tradičně v budově Akademie věd na Národní třídě v Praze, a to v místnosti 206 od 17 hod. Po přednáškách následuje diskuze.

19. 12. 2003 – MUDr. Petr Lemež: Když onemocní léčitel onkologickým onemocněním a PhDr. Václav Vlček (pedagog a psycholog, vrchní rada odboru vzdělávání a vědy Ministerstva zdravotnictví): Zákony a léčitelství

15. 1. 2004 - MUDr. Ivan David a politolog Prof. PhDr. Oskar Krejčí, CSc: „Mýty o politice.“

19.2. - PhDr. Břetislav Fajkus, CSc. – Otázky dnešní metodologie vědy, RNDr. Jiří Grygar, CSc. – Samočisticí mechanismy ve vědě

18. 3. - JUDr. Jiří Duben – Informace a pseudoinformace s ezoterickým obsahem. (Druhý přednášející zatím není znám)

- ✂ Zpravodaj Sisyfos – neperiodický bulletin občanského sdružení Sisyfos – Českého klubu skeptiků, člena evropského sdružení ECSO (European Council of Skeptical Organizations) a světového sdružení CSICOP (Committee for the Scientific Investigation of Claims of the Paranormal). Zapsán do evidence periodického tisku MKČR pod číslem MKČR E 11208
- ✂ Kontaktní adresa Českého klubu skeptiků: Ing. Olga Kraciková, Haštalská 27, 110 00 Praha 1, tel +420 224 826 691, e-mail: olgakracikova@email.cz
- ✂ Běžný účet u České spořitelny, Praha 2, číslo 9161329, kód banky 0800.
- ✂ Adresa na internetu: <http://www.sisyfos.cz>
- ✂ Zpravodaj Sisyfos, číslo 4/2003 – vyšlo v prosinci 2003. Připravila Věra Nosková. Redakční rada: Věra Nosková, doc. Čeněk Zlatník, prof. Jiří Heřt.
- ✂ Grafická úprava, zlom: Jiří Nosek
- ✂ Tiskárna VS Praha- Pankrác, www.sweb.cz/vstisk
- ✂ Příspěvky do Zpravodaje Sisyfos pošlete na adresu: Věra Nosková, U studánky 18, Praha 7, 170 00. Lze je též zaslat (s diakritikou!) na e-mail lano@centrum.cz.